

ΠΑΝΔΩΡΑ.

15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ, 1860.

ΤΟΜΟΣ Γ.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 238.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΚΗΝΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ.

—οοο—

Α'.

ΟΙ ΚΡΗΤΕΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΚΤΗΣΗΝ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ (1).

Ἡ Ἐνετοκρατία ἐν τῇ πατρίδι τοῦ Μίνωος καὶ τοῦ Ῥαδαμάνθους ἀναμινθήσκει τὰς περιπετειάς τῆς Ἀγγλίας ἐπὶ Οὐίλλελλμου τοῦ Κατακτητοῦ. Τὴν αὐτὴν ἐπίμοιον καὶ ἀγρίαν καταδίωξιν ἐκ μέρους τοῦ κατακτητοῦ ὁ ἱστορικός παρατηρεῖ, τὴν αὐτὴν δ' ἐτέρωθεν καρτερικὴν καὶ μεγαλόψυχον ἀντίστασιν βλέπει ἐκ μέρους τῶν αὐτοχθόνων. Αἱ περιστάσεις τῶν τόπων τούτων συμβαδίζουσι παραλλήλως, πλὴν τοῦ δικαιώματος τῆς κυριότητος, ὅπερ πρὸς μὲν τοὺς Νορμανδοὺς περιῆλθεν ἐκ δορυκτικίας, πρὸς δὲ τοὺς Ἐνετοὺς, ὡς εἶδομεν, ἐξ ἀπλῆς ἀγορᾶς. Καὶ τῷ ὄντι κηθὼς ὁ Οὐίλλελλμος διανέμει τὰ κτήματα τῶν Ἀγγλοσαξῶνων πρὸς τοὺς νεήλυδας στρατηγοὺς καὶ βαρῶνους του, οὕτω καὶ ὁ Ἐνετὸς τὰς γαίτας τῆς Κρήτης διακληροῖ πρὸς ὅσους τῶν ἀποδημούντων τυχοδιω-

κτῶν ὁμόσῳσι πίστιν τῇ Γερουσίᾳ, κατὰ δὲ πᾶσαν ἀνάγκην πόλεμον τοῖς Ἕλλησιν. Εἰς ἐμπέδωσιν τῆς ἐκυτῶν κατακτήσεως οὐδεμιᾶς ὠμότητος ἢ παρνομίας φεῖδονται οἱ Νορμανδοί. Καταδιώκουσι τοὺς ἰθαγενεῖς εἰς σπήλαια καὶ φαραγγὰς καὶ φωλεοὺς ἀπροσίτους, παραδίδουσιν εἰς στήμα μαχαίρας στρατὸν πολυάριθμον, ἢ καὶ λαὸν ὀλόκληρον ἐξολοθρεύουσιν, ἀνευ διακρίσεως φύλου καὶ ἡλικίας. Ἐὰν δὲ κατὰ τύχην σπεῖρά τις ἀνδρείων ἀπορᾶξῃ τὴν πορείαν τοῦ κατακτητοῦ, πάλιν σφαγὴ καὶ καταστροφή, πάλιν διωγμὸς ἐπέρχεται εἰς ὄρη, χαράδρας, πεδιάδας. Ἡ πᾶλη τοῦ ξένου καὶ τοῦ ἰθαγενοῦς στοιχείου διαρκεῖ χρόνον μακρόν ὥστε, καὶ τοῦ κοινού θρησκευματος ἐπὶ τέλους διχοτομουμένου, ἅγιοι τινες Νορμανδοὶ κινουσι πόλεμον κατὰ τῶν αὐτοχθόνων ἁγίων, καὶ λείψανα μαρτύρων ἀλληλομαχοῦσιν, ὑπὸ σημαίαν διάφορον ἐπιστρατεύοντα.

Καὶ ταῦτα ἐκατέρωθεν μὲν ἱστορικά ἄλλὰ δικτὶ εἰς μὲν τὴν Ἀγγλίαν ἢ κατακτήσεως προϊόντος τοῦ χρόνου τελειοῦται καὶ καθιεροῦται, εἰς δὲ τὴν Κρήτην ὁ μεταξὺ δεσποτῶν καὶ κατοίκων ἀνταγωνισμὸς ἀσυγκρατήτως παρεκτείνεται ἐπὶ πέντε ὕλας ἑκατονταετηρίδας, σχεδὸν ἕως τέλους Ἐνετοκρατίας καὶ Ὀθωμανικῆς ἀλώσεως.

Αὐτόδηλος καθ' ἡμᾶς ὁ λόγος διότι εἰς Ἀγγλίαν ὁ Οὐίλλελλμος μετεβίβασεν οὐ μόνον τοπάρχας καὶ στρατὸν, ἀλλὰ καὶ θρόνον ἄμκ. Χρηρέουσιν ἐν Γαλλίᾳ τὴν πατρικὴν ἡγεμονίαν καταλιπὼν,

(1) Ἀπόσπασμα ἐξ ἀνεκδότου συγγραφέως, ἐπιγραφομένου Γὰ Πάθη τῆς Κρήτης ἐπὶ Ἐνετῶν. Ἡ βίησις ἀρχεταὶ ἐνταῦθα ἀπὸ τοῦ Π. Κεφαλαίου.

σμοὺς τὰς εἰκασίας καὶ ἔτυμολογίας τοῦ Κ. Χάν. Τὸν σοφὸν τοῦτον ἄνδρα γνωρίζω ἐκ τοῦ σύνεργου, γνωρίζω ὁποῖους κόπους κατέβαλε καὶ τίνες τῶν ἡμετέρων ἔγρατο εἰς λατομίαν καὶ μετακόμισιν τῆς ἀκατεργάστου ὕλης τοῦ κομψοῦ οἰκοδομήματός του, καὶ πιστεύω ὅτι οὐδ' αὐτὸς ἀπαιτεῖ τὸ πείθεσθαι ἕκαστον εἰς πᾶν ὅ,τι ἐγνωμάτευσε καὶ εἰκοτολόγησε· διστάζω δὲ ἐάν καὶ αὐτὸς ὁ σοφὸς Ἀλβανιστὴς ἔπεισεν ἑαυτὸν ὅτι ἡ λέξις Σκιπετάρου μετηνέθη ἐκ τοῦ Ἀέτιου, διότι ἡ λέξις Σκίπιε (α) Ἀλβανιστὴ σημαίνει Ἀέτιος, καὶ ἐκ τοῦ Σκιπετοῦχος ἢ Ραβδοῦχος, διότι σκάπ καὶ σκίπ Ἀλβανιστὴ σημαίνει σκίπτρον καὶ ῥάβδον. — Διστάζω πρὸς τούτους ἐάν ἐπίσθη καὶ αὐτὸς ὁ ἐκ Καΐρου γράφων ὅτι οἱ Θεσσαλοὶ Λαπίθαι ἔχουσιν ἀπογόνους τοὺς Λιάπιδας, τὸ ἐθνικὸν τῆς Ἀλβανικῆς φυλῆς, ὡς ὁ μέγας Πύρρος τοὺς Σκιπετάρους, διότι αἱ λέξεις ἢ τὰ ὀνόματα ὁμοιάζουσι. — Τῆς τοσοῦτον προσφουῖς ταύτης ἔτυμολογίας προσφυστέρα ἦτο ἡ παραγωγή τῆς λέξεως Λιάπιδες ἐκ τοῦ λωποδύται, διότι εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ταύτην λέξιν εὐρίσκεται καὶ τὸ λ καὶ τὸ π καὶ τὸ θ τῶν Λιάπιδων, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπιτήδευμα τῆς Λαπιτικῆς φυλῆς συμφωνεῖ.

Περὶ δὲ τῆς ἀποδόσεως Βλαχικῆς καταγωγῆς εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ Μπιθικουκίου (Ἀριθ. 219 καὶ Χρονογ. Τομ. Β' λέξ. Μπιθικουκι), εὐγνωμονῶ καὶ τὸν διορθωτὴν τοῦ μεγάλου μου τούτου ἀμαρτήματος. — Ὡσαύτως εὐγνωμονῶ καὶ διὰ τὸ στατιστικὸν παρόραμά μου περὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς πόλεως τῶν Μπιτωλίων, καὶ χαίρω ὅτι ἐν ὀλίγῳ τιμὴ διαστῆρατι ἐφύτρωσαν ἐκεῖσε εἰκοσι χιλιάδες οἰκογενειῶν, ὡς ἄλλοτε οἱ ὀδόντες τοῦ Κάδμου.

Ζητῶν τὴν συγγνώμην τοῦ συμπατριώτου μου ἐπιστολέως διαβεβαίω αὐτὸν ὅτι ἐκτιμῶ ἐγκαρδίως τὸν ζῆλόν του εἰς τὸ μελετᾶν καὶ ἀναδιφεῖν πᾶν ὅ,τι γεωγραφικῶς καὶ ἱστορικῶς ἐνδιαφέρει τὴν πατρίδα αὐτοῦ καὶ τὰ πέριξ, καὶ εἰς τὸ κοινοποιεῖν τὰς μελέτας του· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐγνώρισεν ὁποῖαν δυσχέρειαν παρέχει μετὰ τὸ τοσοῦτον σκότους ἢ περὶ τοιοῦτου ἀντικειμένου πραγματεία, μὴ κατακρινέτω τὰς ἐλλείψεις τῶν οὐχὶ ἐπιδεικτικῶς καταβαλόντων τὸν ἑαυτὸν ὀβολὸν εἰς τὸ ἄπορον ἱστορικὸν ταμεῖον τῶν προαιωνίως ἐξευγενισμένων Πελασγῶν (Ἑλλήνων), τῶν τε Πελασγογενῶν (Σκιπετάρων), οὓς ἡ αὐτὴ πατρίς, καὶ τὸ αὐτὸ φρόνημα καὶ συμφέρον πρὸ τοσοῦτων αἰώνων συνέχει ὡς ὁμοιοπαθεῖς καὶ οἶονε! ἑτεροθαλεῖς ἀδελφοί.

Ἐν Ἰωαννίνοις τὴν 19 Ἰανουαρίου 1860

ΠΑΝΔΩΡΟΣ ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΣ.

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ.

—οοο—

Διήγημα Ἰσπανικόν.

Ἐξ ἡ ποτὲ νέος τις ἐξ εὐγενῶν, ἀλλὰ πτωχός, τὸ ὄνομα Ἰωάννης. Κληρωθεὶς στρατιώτης ὑπῆρτησεν ὀκτὼ ἔτη, καὶ ὅτε ἐτελείωσεν ὁ χρόνος τῆς θητείας ἀνενέωσεν αὐτὴν ἐπὶ ἄλλα ὀκτὼ, καὶ πάλιν ἐπὶ ἄλλα τόσα, καὶ οὕτως ἔγειναν εἰκοσιτέσσαρα. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὸ τέλος αὐτῶν ἦτο γέρον, τὸν ἀπέλυσαν δόντες αὐτῷ ἓν ψωμίον καὶ μίαν δεκάραν, ὑπόλοιπον τοῦ μισθοῦ του.

— Καλὰ προώδευσα! ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν Ἰωάννης ὁ στρατιώτης. Εἰκοσιτέσσαρας χρόνους ὑπῆρτησα τὸν βασιλέα, καὶ μετὰ τὸ τέλος αὐτῶν ἔλαβα εἰς ἀμοιβὴν ἓν ψωμίον καὶ μίαν δεκάραν! Πλὴν, ἔχει ὁ Θεός! ἀς μὴν ἀπελπίζωμαι ἢ ἀπελπίσῃ ἔχει κακὰ ἀποτελέσματα.

Ἐἶπε καὶ ἤρχισε νὰ ταξιδεύῃ τραγωδῶν.

Τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ ἐταξείδευε ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς, συνοδοιπόρον ἔχων τὸν ἀπόστολον Πέτρον. Μίαν δὲ τῶν ἡμερῶν ἀπήντησεν αὐτοὺς ὁ Ἰωάννης, καὶ ὁ ἀπόστολος Πέτρος ἐζήτησεν ἀπὸ αὐτὸν ἐλεημοσύνην.

— Καὶ τί νὰ σὲ δώσω; ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης. Εἰκοσιτέσσαρας χρόνους ὑπῆρτησα τὸν βασιλέα, καὶ ὅταν μὲ ἀπέλυσαν μ' ἔδωκαν ἓν ψωμίον καὶ μίαν δεκάραν.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἀπόστολος Πέτρος ἦτο πεισματάρης, ἐπέμεινε ζητῶν.

— Ἔστω, εἶπεν ὁ Ἰωάννης· ἂν καὶ ἀφοῦ εἰκοσιτέσσαρας χρόνους ὑπῆρτησα τὸν βασιλέα δὲν ἔχω ἄλλο πλὴν ἐνός ψωμίου καὶ μιᾶς δεκάρας, μοιράζω μαζῇ σου τὸ ψωμίον μου.

Καὶ λαβὼν τὸ μαχαίριόν του, ἔκοψεν εἰς τρία τὸ ψωμίον· ἔδωκε τὰ δύο κομμάτια εἰς τὸν ἀπόστολον, καὶ ἐκράτησεν αὐτὸς τὸ ἓν.

Μετὰ μίαν ὥραν ἀπαντᾷ καὶ πάλιν τὸν Ἰησοῦν καὶ τὸν ἀπόστολον Πέτρον, καὶ πάλιν ὁ ἀπόστολος ζητεῖ ἐλεημοσύνην.

— Μὲ φαίνεται, εἶπεν ὁ Ἰωάννης, ὅτι σὲ ἔδωκα πρὸ μιᾶς ὥρας· ἀλλὰ, ζήτησέ μου ὁ Θεός! ἂν καὶ ἀφοῦ ὑπῆρτησα εἰκοσιτέσσαρας χρόνους τὸν βασιλέα δὲν ἔλαβα ἄλλο πλὴν ἐνός ψωμίου καὶ μιᾶς δεκάρας, καὶ ἂν ἀπὸ τὸ ψωμίον μὲ μένει μόνον τοῦτο τὸ κομμάτιον, ἔστω, τὸ μοιράζω μαζῇ σου.

Καὶ ἀφοῦ τὸ ἐμοίρασεν, ἔσπευσε νὰ φάγῃ τὸ μερίδιον του, διὰ νὰ μὴ βιασθῇ νὰ δώσῃ καὶ τρίτην ἐλεημοσύνην, καὶ μείνη νηστικός.

Τὴν ἐπιούσαν ἀπὸ πρῶτας ἀπήντησε καὶ τρίτον τὸν Ἰησοῦν καὶ τὸν ἀπόστολον Πέτρον, οἱ ὁποῖοι καὶ οἱ δύο ἐζήτησαν ἐλεημοσύνην.

— Δὲν σὰς ἔδωκα χθὲς δύο φορές; εἶπεν ὁ Ἰωάννης. Πλὴν ἔστω· μέγας ὁ Θεός! ἂν καὶ ἀφοῦ ἔ-

πῆρτησα εἰκοσιτέσσαρας χρόνους τὸν βασιλέα. μόνον ἓν ψωμίον καὶ μίαν δεκάραν ἔλαβα, καὶ δὲν μὲ σώζεται παρὰ μόνον ἡ δεκάρα, τὴν μοιράζω μαζῇ σου ὡς ἐμοίρασα καὶ ἐκεῖνο.

Καὶ ἔδωκε τὰ ὀκτὼ λεπτά, κρατήσας αὐτὸς μόνον δύο.

— Τί νὰ κάμω τώρα μὲ δύο λεπτά; εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Ἰωάννης· ἄλλο δὲν μὲ μένει παρὰ νὰ δουλεύω ὡς τὸ σκυλὶ ἂν θέλω νὰ μὴ φορῶ ἀπὸ τὴν πείναν.

— Κύριε, εἶπεν ὁ ἀπόστολος πρὸς τὸν Ἰησοῦν· ἂς εὐχρηστῆθῃ ἡ Μεγαλειότης σου νὰ βοηθήτῃ τὸν ταλαίπωρον τοῦτον, ὁ ὁποῖος ἀφοῦ ὑπῆρτησεν εἰκοσιτέσσαρας χρόνους τὸν βασιλέα, ἀπελύθη μὲ μόνον ἓν ψωμίον καὶ μίαν δεκάραν, τὰ ὁποῖα καὶ αὐτὰ ἐμοίρασε μὲ ἡμᾶς.

— Ἔστω, ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· φώναξέ τον καὶ ἐρώτησε τί θέλει.

Ὁ Ἰωάννης ἀφοῦ ἐσκέφθη καλὰ καλὰ ἀπεκρίθη ὅτι ἤθελε νὰ ἐμβαίη εἰς τὸν σάκκον του, τὸν ὁποῖον ἔφερον ἄδειον, ὅ,τι καὶ ἂν ἐζήτη. Ὁ δὲ Χριστὸς συγκατένευσεν.

Ἐλθὼν μετὰ μίαν ἡμέραν εἰς χωρίον, εἶδεν εἰς ἐργαστήριον ψωμίον πλέον ἄσπρον καὶ τοῦ χαρτίου, καὶ χοιρομήρια, τὰ ὁποῖα ἐφαίνοντο ὅτι ἔλεγαν· « Φάγε μας. »

— Εἰς τὸν σάκκον μου ἀνέκραζεν ὁ Ἰωάννης.

Καὶ εὐθὺς πηδῶν τὰ ψωμιά καὶ τὰ χοιρομήρια, καὶ κατακυλοῦν ὡς τροχοί, καὶ ταχύτερον ἀπὸ ὄφεις διευθύνονται πρὸς τὸν σάκκον· ὁ δὲ ἐργαστηρίαρῆς καὶ ὁ υἱὸς του ἔτρεχαν κατόπιν των μὲ τάσση ὄρμη, ὥστε τὸ ἓν ποδάριον δὲν ἔβλεπε τὸ ἄλλο· ἀλλ' εἰς μάτην! τὰ ψωμιά ἔτρεχαν ὡς ἀστραπή, καὶ τὰ χοιρομήρια ἐφευγαν ἀπὸ τὰ δάκτυλά των ὡς χέλια.

Ἐν τοσοῦτῳ ὁ Ἰωάννης, ὁ ὁποῖος ἔτρωγεν ὡς λάμια, τόσον ἔφαγεν ὥστε παρ' ὀλίγον νὰ σκάσῃ.

Περὶ τὸ ἐσπέρας ἐφθασεν εἰς ἄλλο χωρίον. Καὶ ἐπειδὴ, ὡς παλαιὸς στρατιώτης, εἰκοσιτέσσαρα ἔτη ὑπῆρτησας τὸν βασιλέα, εἶχε δικαίωμα νὰ καταλύσῃ ἀμισθί, ἀπετάθη πρὸς τὸν δήμαρχον.

— Κύριε, εἶπε πρὸς αὐτόν, εἶμαι πτωχὸς στρατιώτης, ὁ ὁποῖος ἀφοῦ εἰκοσιτέσσαρας χρόνους ὑπῆρτησα τὸν βασιλέα, ἀπελύθη μὲ ἓν ψωμίον καὶ μίαν δεκάραν, τὰ ὁποῖα δὲν σώζονται πλέον.

Ὁ δὲ δήμαρχος ἀπεκρίθη ὅτι ἐάν ἤθελε νὰ καταλύσῃ εἰς οἰκίαν παρακειμένην, εἰς τὴν ὁποῖαν καθεὶς δὲν συγκατένευε νὰ πατήσῃ, διότι ἀπέθανε τις πλούσιος κατὰδικος ἐκεῖ, καὶ ἔκτοτε συνέβαιναν τρομερὰ καὶ φοβερὰ εἰς αὐτήν, θὰ εὕρισκεν ἄπειρα καὶ ἀξιώλογα πράγματα.

— Κύριε δήμαρχε, ἐπανέλαβεν ὁ στρατιώτης, ὁ Ἰωάννης δὲν φοβεῖται τίποτε, καὶ διὰ τοῦτο χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν πηγαίνει εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην.

Καὶ μεταβάς εἰς αὐτήν εὐρέθη ἐν μέσῳ πλούτου καὶ ἀφθονίας· τὰ κρασία ἦσαν πολλὰ καὶ λαμπρά, τὰ κελλάρια γεμάτα ὡς κωκουνάραι, καὶ ὁ κήπος πλήρης ὀπωρικῶν.

Πρῶτη ιδέα τὸν ἔλαβε νὰ γεμίσῃ μίαν μεγάλην πλόσκαν καὶ νὰ τὴν ἔχη πλησίον του, διότι, ὡς ἐφρόνει, οἱ μεθυσμένοι δὲν φοβοῦνται ποτέ. Μετὰ ταῦτα ἤναψε κηρία καὶ ἐπεχείρησε νὰ μαγειρεύσῃ χοίρειον κρέας.

Μόλις δὲ ἐκάθησε καὶ ἤκουσε φωνὴν ἄνωθεν τῆς θερμάστρας λέγουσαν· « Νὰ πῆσω; »

— Πῆσε ἂν ἔχῃς ὄρεξιν, ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης, ὁ ὁποῖος εἶχε βροφήσει ἀρετὴν ποσότητα κρασίου. Ὁποῖος ὑπῆρτησε εἰκοσιτέσσαρας χρόνους τὸν βασιλέα καὶ ἀπελύθη μὲ ἓν ψωμίον καὶ μίαν δεκάραν τίποτε δὲν φοβεῖται.

Μόλις ἐτελείωσε καὶ ἔπεσε πλησίον του ὀλόκληρον ποδάριον ἀνθρώπου· ὁ Ἰωάννης ἀνετριχίασε. Καὶ ἐπειδὴ αἱ τρίχες του ἀνωρθώθησαν ὡς γάτου διωκομένου ἀπὸ σκύλλον, ἤρπασε τὴν πλόσκαν καὶ ἐβρόφησε λαμπρὸν κρασοβόλιον. Ἐπειτα καταθέσας αὐτὴν ἤρώτησε τὸ ποδάριον·

— Θέλεις νὰ σὲ θάψω;

Ἄλλ' ἐκεῖνο ἀπεκρίθη μὲ τὸ μέγαλον δάκτυλον·

— Ὀχι.

— Λοιπὸν σάπησε, εἶπεν ὁ Ἰωάννης.

Ἄλλὰ καὶ πάλιν ἠκούσθη φωνὴ λέγουσα·

— Νὰ πῆσω;

— Πῆσε ἂν ἔχῃς ὄρεξιν, ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης· ὁποῖος ὑπῆρτησε εἰκοσιπέντε χρόνους τὸν βασιλέα τίποτε δὲν φοβεῖται.

Καὶ πάλιν ἠκούσθη ἡ πλόσκα γαργαρίζουσα.

Τότε ἔπεσε καὶ τὸ ἄλλο ποδάριον πλησίον εἰς τὸ πρῶτον. Ἄς εἰπῶμεν δὲ χάριν συντομίας ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἔπεσαν τὰ τέσσαρα μέρη ἐνός ἀνθρώπου καὶ τελευταία ἡ κεφαλή, ἡ ὁποία ἐπροστέθη εἰς ἐκεῖνα, καὶ οὕτω ἀνωρθώθη διὰ μιᾶς ὁ ἄνθρωπος. Δὲν ἐφάνετο δὲ χριστιανός, ἀλλὰ τρομερὸν καὶ ἀποτρόπαιον φάντασμα ὡς τινος κατοίκου τῆς κοιλίας.

— Ἰωάννη στρατιώτη, εἶπε μὲ τραχείαν φωνὴν παγόνουσαν τὸ αἷμα, βλέπω ὅτι εἶσαι γενναῖος.

— Ναί, κύριε, εἶμαι· δὲν τὸ ἀρνούμαι· Ἰωάννης ὁ στρατιώτης δὲν ἠσθάνθη ποτέ εἰς ὅλην τὴν ζωὴν τὴν ὁποῖαν τὸν ἔδωκεν ὁ Θεός, οὔτε κόπον οὔτε φόβον. Πλὴν τούτου καλὸν νὰ μάθῃς ὅτι εἰς τὸ διάστημα τῶν εἰκοσιτέσσαρων χρόνων κατὰ τὸ ὁποῖον ὑπῆρτησα τὸν βασιλέα, ὅλον μου τὸ κρέας εἶναι ἓν ψωμίον καὶ μίαν δεκάραν.

— Μὴν ἀνησυχῆς δι' αὐτό, ἀπεκρίθη τὸ φάντασμα, διότι ἐάν κάμῃς ὅ,τι σὲ εἶπὼ θὰ σώσῃς τὴν ψυχὴν μου καὶ θὰ γείνης πλούσιος. Θέλεις νὰ τὸ κάμῃς;

— Ναί, κύριε, ναί, κύριε· νὰ δέσω τὰ μέλη σου διὰ νὰ μὴ ξεκολλήσουν;

— Κατὰ δυστυχίαν μὲ φαίνεται, εἶπε τὸ φάντασμα, ὅτι εἶσαι μεθυσμένος.

— Ὀχι, κύριε, μεθυσμένος, ἀλλὰ ὀλίγον εὐθυμῶς. Πρέπει νὰ ἤξεύρῃς ὅτι τρεῖς βαθμοὶ μέθης ὑπάρχουν· ὁ πρῶτος εἶναι ἡ ἀκούρησις καὶ νὰ μὴ θυμῶνῃς· ὁ δεύτερος, νὰ ῥίπτῃς τὴν κάππα σου, καὶ ὁ τρίτος

(α) Πλείστοι ὄρους ἠρώτησα πῶς ὀνομάζεται Ἀλβανιστὴ ὁ αὐτός καὶ εἶπον ὅτι προφέρεται Schibogne, καὶ οὐχὶ σκίπιε.

να εξαπλώσει φαρδύς πλατύς. Εγώ, κύριε, δεν επροβιάσθην ακόμη από τον πρώτον.

— Λοιπόν ακολουθεί με είπε το φάντασμα.

Και ο στρατιώτης, ο οποίος ήτο μεθυμένος, έσκωθην κυλιόμενος δεξιά και αριστερά ως άγιος επί νεκροκραβάτου, και έπηρε μίαν λαμπάδα· αλλά το φάντασμα έτάνωσε την χειρά του και έσβυσε το φως. Και ανάγκην φωτός δεν είχαν, διότι τα όματιά του έρεγγαν ως δύο κάμινοι χαλκίως. Ότε δε έφθασαν εις το κατώγειον το φάντασμα είπεν·

— 'Ιωάννη στρατιώτη, λάβε μίαν σκαπάνην και σκάψε εδώ.

— Σκάψε σύ αν θέλεις, απεκριθη ο 'Ιωάννης· δεν υπηρέτησα εικοσιτέσσαρας χρόνους πόν βασιλέα χωρίς να κερδήσω άλλο παρά εν ψωμίον και μίαν δεκάραν, διά να υπηρέτησω τώρα και άλλον κύριον, τον όποιον δεν έχω ανάγκην.

Και το φάντασμα λαβόν την σκαπάνην έσκαψε και άνευρε τρία μεγάλα πιθάκια, και είπε·

— Τουτό το πιθάκι είναι γεμάτον με δεκάρας τας οποίας μοιράσεις εις τους πτωχούς· τουτό το άλλο με τάλλαρα τα όποια εξοδεύεις εις λειτουργίας διά την ψυχήν μου, και το τρίτον τουτό, το γεμάτον με φλωρία, το κρατείς σύ, εάν με ύποσχέθης να εκτελέσης ακριβώς ό,τι σε είπω.

Ο 'Ιωάννης εξετέλεσεν ό,τι είπε το φάντασμα, και ούτως έγινε πλουσιώτατος.

Ο Έωσφόρος όμως επειράχθη εις άκρον, διότι, με τας λειτουργίας της Εκκλησίας και με τας εύχας των πτωχών, έφυγεν από την κόλασιν ή ψυχή του φαντάσματος. Πώς λοιπόν να εκδικηθη τον Ιωάννην;

Εύρίσκετο εις την κόλασιν μικρός τις σατανάς πλέον πονηρός και πλέον πανούργος όλων των άλλων· αυτός ιδών ότι ο Έωσφόρος ήτο λυπημένος, είπεν ότι ανελάμβανε να φέρη εμπροσθεν του τον 'Ιωάννην. Τωσω δε έχάρη ο ήγεμών των διαβόλων, ώστε ύπεσχέθη εις τον μικρόν σατανάν ότι εάν κατορθώση να τον φέρη, θα τον χαρίση πλήθος στολίδια διά να απατήση τας θυγατέρας της Εύας, και πλήθος ασκία με κροσία και χαρτία του παιγνιδίου διά να διαφθείρη τους υίους του Αδάμ.

'Ιωάννης ο στρατιώτης εκάθητο εις την αυλήν του οτε παρουσιάσθη ασθμαίνων ο μικρός σατανάς.

— Καλ' ήμέρα, είπεν ούτος, Κ. 'Ιωάννη,

— Χαίρω ότι σε βλέπω, μικρή μαϊμού, απεκριθη ο στρατιώτης· πόσον είσαι ασχημος! Θέλεις να καπνίσης;

- Μόνον θειαφοκέρι καπνίζω.
- Θέλεις κανέν κρασουόλιον;
- Πίνω μόνον καθαρόν νερόν.
- Τότε τί ήλθες;
- Να περιηγηθώμεν μαζή.
- Έστω· δεν έχω καμμίαν δυσκολίαν να σε συντροφεύσω. . . Δεν υπηρέτησα εικοσιτέσσαρας χρόνους τον βασιλέα διά να φοβηθώ ένα παιδάριον. 'Ιωάννης ο στρατιώτης δεν φοβείται τίποτε. Ακούεις; Ανάβα εις εκείνην την συκιάν, ή οποία έχει

συκα μεγάλα ως ψωμία, ενώ εγώ υπάγω να φέρω ζωτροφίας, διότι με φαίνεται ότι το ταξιδιόν μας θα είναι διεξοδικόν.

Και ο μικρός σατανάς, ο οποίος ήτο λιμάργος, ανέστη εις το δένδρον και έφαγεν άπειρα συκα, ενώ ο 'Ιωάννης υπήγε να φέρη τον σάκκον του. Ότε δε επέστρεψεν έκραζε προς τον μικρόν σατανάν· « Εις τον σάκκον! »

Ο μικρός σατανάς ήγωνίζετο με όλην του την δύναμιν να μὴν έμβή· άλλ' ο σάκκος τον έσυρε.

Τότε ο 'Ιωάννης έλαβε μακρόν σιδήρον και ήρχισε να δέρη το διαβολάριον τώσω σφοδρά, ώστε έκαμεν άλευρον τα κόκκαλά του.

Φαντάσθητε την όργην του Έωσφόρου οτε είδεν εμπροσθεν του τον αγαπητόν του Βενιαμίν μη έχοντα μήτε εν κόκκαλον σωστόν.

— Μά την ούράν μου! ανέκραξε, θα κάμω αυτόν τον αυθάδη 'Ιωάννην τον στρατιώτην να χάση και τ' αυγά και τα καλάκια· στάσου, θα υπάγω μόνος μου.

Ο δε 'Ιωάννης, ο οποίος άνέμενεν αυτήν την έπίσκεψιν, ήτο έτοιμος και είχε κρεμασμένον εις τον ώμον τον σάκκον του. «Όθεν, οτε έφάνη ο Έωσφόρος βίπτων φλόγας από τα όματια και πύρ από το στόμα, ο στρατιώτης έτάθη ίσος ως κυπάρισσος εμπροσθεν του και είπε·

— Σύντεκεν Έωσφόρε, μάθε ότι 'Ιωάννης ο στρατιώτης δεν φοβείται τίποτε.

— Και σύ αυθάδη, μάθε ότι θα σε στείλω εις την κόλασιν πριν λάβης καιρόν να είπης Σατανά, ανέκραξεν άφρίζων από θυμόν ο ήγεμών των διαβόλων.

— Έσύ; έσύ; τώρα θα ιδής, κύρ διάβολε ό,τι δεν είναι δυνατόν να πιστεύσης· θα σε βάλω εκεί μέσα ως ποντικόν.

— Έσύ!

— Ναί, εγώ, θα σε θάλω εκεί μέσα, μαζή με τα νύχια και τα κέρατά σου.

— Φθάνει, επκέλαθεν ο Έωσφόρος, και έζήπλωσε την χειρά του με τους άγκυλωτούς του σνυχας.

— Εις τον σάκκον! ανέκραξε βροντωδώς ο 'Ιωάννης.

Αν και απέσύρθη όπισω ο Έωσφόρος, και επάλαιε και εκουδραιάσθη, και ερώναζε, και εφοβέριζε, και άφριζεν, επέταξεν όμως εις τον σάκκον ως μήλον.

Ο δε 'Ιωάννης λαβών σφυρίον ήρχισε να τον δέρη, και δεν έπαυσεν ειμή αφού τον κατήντησε πίπταν. Τότε άφεις τον αίχμαλώτον είπεν εις αυτόν·

— Με θάνει, δεν θέλω άλλην εκδίκασιν· σε λέγω όμως από τώρα, ότι εάν ποτε τολήσης να φανής εμπροσθεν μου, μά τον βασιλέα τον όποιον υπηρέτησα εικοσιτέσσαρας χρόνους χωρίς να κερδήσω παρά εν ψωμίον και μίαν δεκάραν, θα ξεριζώσω την ούράν, τα κέρατα και τα νύχια σου, και θα ιδώμεν τότε ποίος θα φοβηθη, σύ ή εγώ.

Ότε οί αυλικοί του ήγεμόνος των διαβόλων

είδαν αυτόν ελθόντα με συντετριμένον κόκκαλα και την ούράν έχοντα χαμηλωμένην μεταξύ των σκελών του ως σκύλλος άκρείς, όλoi ήρχισαν να εξεμώσιν αριστερά και δεξιά έχίδνας και άφεις.

— Και τώρα τί να κάμωμεν; ήρώτησαν όμοφώνως.

— Να φέρετε κλειδοποιούς διά να κάμουν κλειδαριάς εις όλες τας θύρας, και λεπτοφραγούς διά να κλείσουν καλά όλες τας χαραμάδας, ώστε να μὴν ήμπορέση να εισχωρήση εδώ μέσα ο άχρείος εκείνος 'Ιωάννης ο στρατιώτης.

Και εύθως έγειναν όσα επρόσταξεν.

Ότε ο 'Ιωάννης ο στρατιώτης ένόησεν ότι έφθασεν ή τελευταία ώρα του, έρέμασεν εις τον ώμον τον σάκκον του και διευθύνθη εις τον ούρανόν. Εις την πύλην δε αυτόν έστάκετο ο απόστολος Πέτρος, ο όποιος άμα ιδών αυτόν τον ήρώτησεν·

— Αί! φίλε μου, που παγαίνεις;

— Δεν βλέπεις που παγαίνω· θέλω να έμβω.

— Και νομίζεις ότι όποιος θέλει έμβάινει εδώ ως να ήτον ή κατοικία του; Είπέ με πρώτον τί άρετάς φέρεις μαζή σου;

— Υπηρέτησα εικοσιτέσσαρας χρόνους τον βασιλέα, και επί τέλους μίαν μόνην έλαβα άμοιυήν, εν ψωμίον και μίαν δεκάραν. Δεν σε θάνει αυτό;

— Δεν με θάνει, απεκριθη ο απόστολος.

— Πώς, δεν σε θάνει; επανέλαθεν ο 'Ιωάννης προχωρήσας όλίγον· τώρα βλέπομεν.

Ο δε απόστολος Πέτρος, έστάθη εμπροσθεν του και έφραζε τον δρόμον.

— Εις τον σάκκον! ανέκραξεν ο 'Ιωάννης.

— 'Ιωάννη, άνθρωπε, χριστιανέ, έχε σέβας, είπεν ο απόστολος.

— Εις τον σάκκον! σε λέγω· 'Ιωάννης ο στρατιώτης δεν φοβείται τίποτε.

Και ο απόστολος Πέτρος, θέλων και μη θέλων, επέταξεν εις τον σάκκον.

— Τώρα άφες με ελεύθερον, 'Ιωάννη· ιδέ ότι αι πύλαι του ούρανου είναι ανοικταί, και δεν είναι κανείς να τας φυλάξη· ώστε ήμπορεί να έμβη και καμμία ψυχή άμαρτωλού.

— Αυτό ήθελα και εγώ, είπεν ο 'Ιωάννης έμβας με άνωρθωμένην κεφαλήν. Δεν είναι τάχα δικαίον, αφού υπηρέτησα εικοσιτέσσαρας χρόνους τον βασιλέα χωρίς να κερδήσω άλλο παρά εν ψωμίον και μίαν δεκάραν, να κατοικήσω καν εδώ επάνω απόμαχος;

ΕΜΠΟΡΟΥ ΘΥΓΑΤΗΡ.

Διήγησις ιστορική.

—ooo—

Περί τα μέσα Μαρτίου του 1827 έτους βραχδαιωτάτη βροχή κατέπιπτεν, ως άλλοπλληλοι πληγαί μάλιστα εις τας στεγάς των οίκων και κατεκυλίετο

εις τας οδούς του Λουδίνου. Την ήμέραν εκείνην άνέμενον πολλούς άσθενείς, άλλη κανείς δεν έφαινετο, διότι κανείς βεβαίως δεν είχε το θάρρος να βίφωκινδηση εν μέσω του γεμιάρρου εκείνου. 'Ημν έτι νέος ιατρός, και επειδή ή καρδιά μου δεν είχεν αποσπληρνθη εκ της συνηθείας, ήσθανόμην τα δυστυχήματα των όμοίων μου και συνέπασχον. Και επειδή ή αποσπλήρυνσις αύτη, την όποιαν σύρει κατόπιν της ή πέρα, δεν είχεν εισέτι εξορίσει όλην την τρυφερότητα της καρδιάς μου, εκλήθημν μόνος εις το σπουδαστήριόν μου, και τους μεν άγκωνα; έστραγγιμένους έχων επί της έστίας, τους δε όρθαλμούς προσπλωμένους εις ούρανόν, όθεν έχίνετο παταγών ο καταρόακτις εκείνος, άνεπόλουν μελαγχολικώς το άνίκανον της ιατρικής και των γόμων, όσάκις πρόκειται να θεραπεύσωσι τας άσθενείας του σώματος και της ψυχής.

Μετά των άλλων άσθενών μου ήρχετο και τις τέκτων φέρον παιδίον χοιραδικόν, και σύγγον έχων πάσχουσαν έπιληψίαν· δύο και ήσθανόμην μεγίστην συμπάθειαν προς την οικογένειάν του. Τί θα πάθω, έλεγον κατ' έμαυτόν, εάν έπισκερω κατ' οίκον αυτήν; όλίγους μόνον γύρους θα κάμη περιπλέον ή άμαζά μου. Ένώ λοιπόν ήτοιμαζόμην να μεταβώ, πράττων έργον φιάνθρωπον, εις το πενιχρόν άσυλον των άγνωστων εκείνων συμφορών, αν και έσφοδρόνετο ή βροχή, είδον εισελθούσιν εις το δωμάτιόν μου νέαν περίπου εικοσαετή, εις άκρον μεν τεταραχμένην, ως έφαινετο εκ του προσώπου, έχουσαν δε τρόπους εύγενείς. 'Ητο λεπτή, ύψηλή, καλώς κατασκευασμένη, και χόρειν είχε το ήθος. Και επειδή το ένδυμά της ήτο καταβεβρεγμένον, έφαινετο έναργώς ή κομψότης του σώματος της.

— Δεν θα σας έμποδίσω, κύριε, πολλήν ώρα, είπε, διότι βλέπω ότι έτοιμάζεσθε να εξέλθετε.

— Καθήσατε, κυρία, παρακαλώ.

Είπα και έφερα αυτην προς θρανίον, εις το όποιον έπεσε μάλλον ή εκάθησεν.

— 'Ιωάννη! έκραξα, φέρε και άλλα ξύλα. . . 'Η βροχή σας κατέβρεξε, κυρία· δύο δάκτυλα κρασίον θα σας ώφελήσουν. Πλησιάζατε εις την έστίαν να όμιλήσωμεν όλίγον, αν και σήμερα και τα λεπτά μου είναι μετροημένα.

— Δεν θα φανώ, κύριε, αδιάκριτος. Θα ζεστάνω μόνον όλίγον τα ποδάριά μου. . . Δεν έχω να σας όμιλήσω περι έμού, αλλά διά μίαν φίλην την όποιαν υπεραγαπάω, περι της υγείας της οποίας παρακαλώ να με δώσετε βήτας οδηγίας. Είναι άσθενής, φοβείται μη δεν την λένουν την αλήθειαν περι της καταστάσεώς της, και με παρακαλεί από την εξοχήν να συμβουλευθώ έμπειρόν τινα ιατρόν.

Ελπίζω ότι θα με είπητε όλην την αλήθειαν.

— Χωρίς όμως να ιδώ την άσθενή εννοείτε, κυρία, ότι δεν είναι εύκολον. Και ο κλήτερος ιατρός; εις τοιαύτην περίστασιν μόνον συμπεράσματα ήμπορεί να κάμη.

— Θα σας είπω όλες τας αναγκαίας λεπτομερεί-

ας' την γνωρίζω πολύ διότι δὲν εἶναι πολὺς καιρὸς ἀφοῦ ἐχωρίσθημεν.

— Πολλὰ καλὰ, κυρία, σὰς ἀκούω.

Καὶ ἐκάθησα ἀντικαίως, ἀφοῦ πρῶτον ἐβρίψα εἰς τὸ ὠρολόγιον, τὸ ὁποῖον ἐκράτουν εἰς χεῖρας, βλέμμα ἐμφαντικόν, σύνθησις εἰς τοὺς ἰατροὺς καὶ τοὺς δικηγόρους.

— Ἡ φίλη μου, κύριε, εἶναι ὀλίγον μεγαλητέρα μου, ἕως τριάκοντα χρόνων. Αἱ λύπαι, λύπαι μεγάλαι, κατέστρεψαν τὴν ὑγείαν της. Πόσα ὑπέφερον ἡ ταλαίπωρος!

— Πιθανὸν ἢ ἀπέτυχαν αἱ ἐλπίδες τῆς φίλης σας, κυρία. Ἴσως πόνει τῆς καρδίας. . .

— Σχεδόν . . . ἡ φίλη μου εἶχε κλίσει δυνατῆν, παλαιάν . . . καὶ πολλὰ ἔντιμον . . . Ἐμελλε νὰ ὑπανδρευθῆ ὅμως πολλὰὶ δυσκολίαι ἐμπόδιζαν τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἐπιθυμίας της. Τί νὰ σὰς εἶπω; Ἡ ἱστορία της εἶναι πολλὰ διεξοδική, καὶ δὲν ἐπεθύμουν νὰ θυσιάσω τὴν ὥραν σας διηγουμένη πράγματα ἀξία μὲν τῆς συμπάθειάς σας, ἀλλὰ παράδοξα. Ἡ ταλαίπωρος φίλη μου ἠσθάνθη πόνον εἰς τὸ στήθος, καὶ ἐκ τούτου ἐγεννήθη φόβος μὴ πάσχη φθίσειν . . . Συγχρόνως τρομερὰ τις σύμπτωσις ἐπερίπλεξε τὰ κατ' αὐτὴν.

Εἶχα σηκωθῆ πρὸ ὀλίγου καὶ ἤκουα ὀρθὸς ἐμπροσθεν τῆς ἐστίας, κρατῶν πάντοτε τὸ ὠρολόγιον, διότι ἐνόμιζα ὅτι ἐπρόκειτο περὶ τινος φαντασιώδους ἀσθενείας, ἐξ ἐκείνων τὰς ὁποίας πολλάκις αἱ νέαι γυναῖκες ἐκθέτουσι πρὸς τοὺς ἰατροὺς, ἀφαιρούντες οὕτω πολύτιμον καιρὸν, ἀναγκασίον εἰς ἄλλους ἀληθῶς ἀσθενεῖς. Ὅτε ὅμως ἤκουσα τὴν λέξιν σύμπτωσις, ὑπέθεσα ὅτι θὰ ἐπρόκειτο τῶντι περὶ πράγματος ἀπαιτουμένου τὴν συνδρομὴν μου, καὶ ἐκάθησα ἐκ νέου. Τὸ ἦθος τῆς ξένης μου ἐνῶ ὠμίλει ἐδείκνυεν ἀμηχανίαν, ἡ διήγησίς της δὲν εἶχε πολλὴν συνέχειαν, καὶ ἡ πρὸς τὴν φίλην της συμπάθειά μ' ἐφαίνετο ἐνθερμωτάτη.

— Ποῖα σύμπτωσις, κυρία; ἠρώτησα.

— Περιπατοῦσα εἰς τὸν δρόμον ὠλισθήσε καὶ ἔπεσε· μία ἄμαξα ἐπέρασεν ἐπάνω ἀπὸ τὸ στήθος της, καὶ ἐπὶ τινος ὠρας ὅλοι ἐνόμιζαν ὅτι ἐρονεύθη.

— Ἐβλάβηθησαν τὰ πλευρά της;

— Ὅχι, κύριε, πλὴν ὑπέφερε πολὺ.

— Ἦτοι αἶμα;

— Ναί με φαίνεται. . .

Καὶ ἔδειξεν ὅτι εἶχε ἐπιστολὴν περιέχουσαν περισσότερας λεπτομερείας· ἀλλὰ παρατηρήσας αὐτὴν προσεκτικώτερα, εἶδα ὅτι δάκρυα ἐκυκλοφόρουσαν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της.

— Δότε με τὴν ἀδειαν, κυρία, εἶπα, νὰ ἀναγνώσω μόνος τὰς λεπτομερείας ὅσας σὰς γράφουν διὰ τὴν ὑγείαν τῆς φίλης σας.

— Λυπούμαι, κύριε, ὅτι τὸ γράμμα αὐτὸ περιέχει καὶ ἄλλας ἰδικιτέρας ὑποθέσεις. Τὴν εἶδα ἐσχάτως, καὶ ἤμπορῶ νὰ σὰς δώσω ὅσας πληροφορίας ἐπιθυμῆτε.

— Αἰσθάνεται πόνον εἰς τὸ στήθος;

— Μάλιστα, δεξιά.

— ἔχει θερμὴν τὴν νύκτα καὶ τὸ πρῶτ;

— Μάλιστα· τὰ χεῖρά της εἶναι τότε πολλὰ ζεστά· αἰσθάνεται στενοχωρίαν καὶ γενικὴν ἀνησυχίαν.

— Ἰδρῶναι πολὺ;

— Μάλιστα, καὶ πρὸ πάντων τὴν νύκτα.

— Καὶ βήχει;

— Μὲ πολὺν πόνον, ὡς λέγει.

— Καὶ ἀπὸ πότε ἔχει τὸν βῆχα; ἀφοῦ ἐπετεν ἡ πρὶν πέτη;

— Δὲν . . . ἐνθυμοῦμαι καλὰ με φαίνεται ὅμως ἕνα χρόνον μετὰ τὴν ὑπανδρείαν της.

— Ἦν ὑπανδρείαν της! ἀνερώνησα,

Ἡ διηγουμένη εἶχε λησμονῆται ὅτι, καθὰ πρὸ ὀλίγου εἶπεν, ἡ ἐπιθυμία τῆς φίλης της δὲν εἶχεν ἐκπληρωθῆ· ἀλλ' ἐνόησεν ἀμέσως τὸ λάθος της ἠρυθρίασεν.

— Ἐλκυνθῆσθην, . . . εἶπε, ἤθελα νὰ εἶπω ἕνα χρόνον μετὰ τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐμελλε νὰ γείνη ἡ ὑπανδρεία.

— Καὶ ποίου εἶδους βῆχα ἔχει; ζῆρόν, συνεχῆ;

— Κατ' ἀρχὰς δὲν ἦτον πολλὰ ὀδυνηρὸς· ἔπειτα ὅμως πολὺ ὑπέφερον ἡ ταλαίπωρος.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ὀχρότης τοῦ προσώπου της πύξαν ἀδικόπως συνέλαβεν ὑποψίας.

— Φανερώσατέ με, εἶπα, κυρία, μὲ περισσότεραν εὐκρινείαν τὴν ἀλήθειαν· μήπως ἡ πάσχουσα εἶσθε σεῖς; διότι τῶντι φαίνεσθε ὅτι πάσχετε.

Καὶ ἀληθῶς τὸ σῶμά της ὀλόκληρον ἀνεφρίσε, καὶ ἠβῆσεν ἡ τραχή της· καὶ ἐπροσπάθησε μὲν νὰ κλύσῃ τὴν τραχήν αὐτὴν, ψελλίσασα μάλιστα νέαν ἐρώτησιν πάντη ἀσήμαντον, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐξέλιπεν ἡ φωνὴ της. Ἐπὶ τέλους δὲ ἀνέκραξεν·

— Ἄ κύριε! ἐὰν ἤξεύριετε πόσον ἀνησυχῶ διὰ τὴν κατάστασιν της. ἔχει τιαυτὰ προτερήματα! εἶναι τόνον σπανία νέα! Καὶ ἐὰν σὰς ἔλεγα πόσον τὴν ἀγαπῶ . . .

— Μὴ ταράττεσθε τόσο, κυρία! Ἐξακολουθήσατε τὴν διήγησίν σας διὰ νὰ ἰδῶ κατὰ πόσον ἤμπορῶ νὰ ὠφελῶ τὴν φίλην, τὴν ὁποίαν τόσο ἀγαπᾶτε. Λάβετε θάρρος.

— Εἰπέτε με λοιπὸν, ἰατρέ, ἠρώτησε μὲ φωνὴν τρέμουσαν, εἰπέτε με καθαρά, ἔχετε ἐλπίδας;

— Ὅλα τὰ συμπτώματα ὅσα με διηγῆθητε εἶναι δεινά . . . ἐπικίνδυνα.

— Καὶ δὲν ὑπάρχει ἐλπίς! ἠρώτησε μὲ φωνὴν τόσο ἀδύνατον ὅστε μόνις τὴν ἤκουσα.

— Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τὸ ἀποφασίσω πρὶν τὴν ἰδῶ καὶ τὴν ἐρωτήσω καὶ περὶ ἄλλων μικρῶν μὲν ἀλλὰ σημαντικῶν πραγμάτων. Ὅτ' ἔχη βέβαια ἰατρόν·

— Εἶγε . . . βέβαια.

Ἐπειδὴ δὲ ἔβλεπα ὅτι οἱ δυσταχοί της διήκουν πάντοτε, τοὺς ἀπέδωκα εἰς τὴν δυσκολίαν τὴν ὁποίαν αἰσθάνονται αἱ εὐγενεῖς ψυχαὶ ὡσάντι βιάζωνται νὰ εἰπωσι ψεῦδος.

— ἔχει τὰ μέσα, κυρία, ὥστε νὰ ταξιδεύσῃ εἰς τὴν Ἰταλίαν ἢ τὴν μεσημβρινὴν Γαλλίαν; Αὕτη εἶναι ἡ καλλίτερα μου συμβουλή.

— ὑποπέτωμαι ὅτι σπουδαῖοι λόγοι δὲν τὸ συγχωροῦν.

— Ἡ οικογένειά της δὲν ἔμπορει νὰ τὴν εὐκολύνη;

— Ὄ! ἡ οικογένειά της δὲν κάμνει τίποτε. . . διὰ νὰ τὴν σώσῃ.

Καὶ ἐνῶ ἔλεγε ταῦτα δεινὸς σπασμὸς συνετάραξε τὰ μέλη της· ἠθέλησε νὰ σηκωθῆ, ἀλλ' ἐδιάσθη νὰ καθήσῃ πάλιν κλαιούσα.

— Ἐνωῶ· ἐγάρημεν, ἐγάρημεν! ὦ ταλαίπωρὸ μου σύζυγε! δὲν εἶναι πλέον ἐλπίς!

Καὶ ἠβῆσεν ἡ συστολή τοῦ προσώπου της· μετὰ τινος δὲ σφοδροῦς σπασμοῦ οἱ ὀφθαλμοί της ἐκλείσθησαν, καὶ ἔπεσεν εἰς λειποθυμίαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν μόνις κατέρωθσα νὰ τὴν ἀπαλλάξω. Τότε ἐνόησα τὸ ἀθῶον στρατήγημα τὸ ὁποῖον μετεχειρίσθη διὰ νὰ μάθῃ τὴν κατάστασιν τῆς ὑγείας τοῦ ἀνδρός της. Καὶ ὅτε ἀνέλαβε τὰς αἰσθήσεις, τὰ δάκρυα καὶ οἱ στεναγμοὶ της κατεσπάραζαν τὴν καρδίαν μου.

— Συγχωρήσατέ με, κύριε, συγχωρήσατέ με, εἶπε· σὰς ἠπάτησα· ἀλλ', ὡς βλέπετε, δὲν εἶμαι συνειδημένη νὰ ψεύδομαι. Μὴ με καταφρονεῖτε· εἶμαι τόσο δυστυχής! τί τρέλα! διὰ τί νὰ ζητήσω τὴν γνώμην σας; Δὲν ἦτον καλλίτερα νὰ μένω εἰς ἄγνωιαν καὶ νὰ ἔχω ἐλπίδας; Θεέ μου! Θεέ μου! ἀπελκισία! ταλαίπωρὸ σύντροφέ μου!

Καὶ ἰδοὺ ἐκ νέου σπασμοί· ἐνῶ δὲ ἐταράττετο εἰς τὴν ἀγκάλην τοῦ ὑπέρτερου μου, ὅστις εἶχεν ἔλθει ἀκούσας κρότον, ἔπεσε τὸ μανδύλιόν της, καὶ εἶδα περιτυλιγμένον εἰς χαρτίον νόμισμα χρυσοῦν κυλισθὲν εἰς τὸν τάπητα. Ἀπὸ μικρᾶς τινος δὲ ἐπιδιωροῦσας τοῦ μανδουλίου καὶ τοῦ ἐνδύματός της, καὶ ἀπὸ τινος λόγους της, ἐνόησα ὅτι ἐπροσποιεῖτο ἀληθινὴν ἔνδειαν ὑπὸ κομφὴν ἐπιφανείαν. Ἐδῆσα εἰς μίαν ἄκραν τοῦ μανδουλίου τὸ νόμισμα, τὸ ὁποῖον θὰ ἔφερε βεβαίως εἰς ἀμοιβήν μου, καὶ τὸ ὁποῖον, Κύριος οἶδε, μὲ πόσους κόπους καὶ ἰδρωτὰς θὰ ἐκέρδησεν ἡ ἀθλία, καὶ τὴν παρεκάλεσα νὰ ἀναβῆ εἰς τὴν ἀμμοζάν μου καὶ νὰ με ὁδηγήσῃ εἰς τὴν οἰκίαν της ἀμέσως· ἀλλὰ δὲν ἠθέλησε, φοβουμένη, ὡς ἔλεγε, μήπως αἰφνιδίως ἐμφάνισις ἰατροῦ βλάβῃ μᾶλλον τὸν ἀνδρα της, ὅστις ἠγνοεῖ ἔτι τὴν ἀληθὴν κατάστασιν τῆς ὑγείας του. Κατανυγθεὶς ἀπὸ τὴν σκηπὴν ταῦτην ἠνάγκασα τὴν νέαν νὰ με ὑποσχεθῆ ὅτι δὲν ἔαργοπορήσῃ νὰ ἀναβῆ εἰς τὴν οἰκίαν μου, καὶ τὴν παρεκάλεσα νὰ ἀναβάλῃ τὴν ἀμοιβήν μου, τὴν ὁποίαν ἐπέμενε νὰ με δώσῃ.

— Ὄ! εἶπα κατ' ἐμαυτὸν κλείων τὴν θύραν μετὰ τὴν ἀναχώρησίν της, ἰδοὺ καὶ νέα σελις συμφορᾶς τὴν ὁποίαν ὁ ἀνθρώπινος βίος ἀνοίγει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου! Ἰδοὺ ἐνταυτῶ πόνος ψυχῆς καὶ σώματος, καὶ ἀφοσίωσις ματαία καὶ ἀγνωστός ἀρετῆ! Αὐτὸ εἶναι τὸ αἰώνιον κεφάλαιον τοῦ κοινωνικοῦ βιβλίου· τὰ αὐτὰ παθήματα, ἡ αὐτὴ ἀδικία, μεταβεβλημένα εἰς συνήθειαν καὶ νόμον.

Μετὰ τινος ἡμέρας νέα βαγδαιοτάτη βροχή μὲ κατέλαβεν εὐρισκόμενον περὶ τὴν συνοικίαν τοῦ Chancery-Lane. Ἀπὸ ἐπισκεπτήριον τὸ ὁποῖον εἶχε πέσει εἰς τὸ δωμάτιόν μου ὅτε ἐλειποθύμησεν ἡ νέα, εἶχα μάθει ὅτι ὠνομάζετο Κ. Ἐλλιοτ, καὶ κατοίκει εἰς

Took's Court, ἀριθ. 4, εἰς μικρὰν ὁδὸν λήγουσαν εἰς Chancery-Lane. Ἐπειδὴ δὲ ἦμην πεζός, καὶ ἡ βροχὴ μὲ κατεπόντιζεν, ἀπεράσισα νὰ καταφύγω εἰς παρακειμένου ἐργαστήριον, ὅπου πιθανῶς θὰ ἐποριζόμην πληροφορίας περὶ τῆς ταλαίπωρου ἐκεῖνης γυναίκας· τὸ ἐργαστήριον εἶχε μερίστην ἐπιγραφὴν, ἐξ ἧς ἔμαθα ὅτι ὁ Οὐίλλιαμ Φάρβεν εἶχε τὴν ἀδειαν νὰ πωλῆ ὅλα σχεδὸν τὰ ἐμπορεύσιμα εἶδη, ἀπὸ πεπερίου μέχρι δαμασκίων. Ἦνοιξα τὴν θύραν τοῦ μικροῦ καὶ σκοτεινοῦ ἐργαστηρίου, καὶ εἶδα τὸν κύριον αὐτοῦ, χαλόν, βικνόν, χλευαστικὸν ἔχοντα τὸ ἦθος, καταγινόμενον εἰς δέσιμον μικρῶν τινῶν φακέλλων θὰ ἦτο δὲ ἀδύνατον νὰ διακρίνῃ τὸν ταμβάκον ἀπὸ τὰ κηρία ἐντὸς τοῦ ζοφώδους ἐκεῖνου καταγωγίου, ἐὰν δύο φανοὶ δὲν διέδιδαν φῶς καὶ καπνὸν συγχρόνως. Ἐν μέσω τῶν σεσωρευμένων ἐντὸς τοῦ κατοικίου ἐκεῖνου ἐμπορευμάτων, ὁ ἐμπορὸς μου ὠμοιάζε γέροντα ποντικόν. Ἐξήτησα τὴν ἀδειαν νὰ καθῆσθαι ἐως οὐ παράσῃ ἡ βροχὴ, καὶ μὲ τὴν ἔδωκεν εὐγενῶς. Ἔστο φλύαρος καὶ ἠγάπα νὰ ὀμιλῆ διὰ τοὺς γείτονας καὶ τὰς γειτόνισσας, ἀναμειγνύων ὅμως ἀδικόπως εἰς τὴν ὀμίλιαν τὸν καπνὸν, τὴν κανέλλαν καὶ τὰ κηρία του. Ὅτε δὲ τὸν ἠρώτησα περὶ τῆς οικογενείας τοῦ Ἐλλιοτ·

— Τοὺς γνωρίζω, ἀπεκρίθη, κατοικοῦν εἰς Took's Court, ἀριθ. 4, πρὸ δύο ἢ τριῶν μηνῶν. Ὁ Ἐλλιοτ δὲν εἶναι πολλὰ ὑγιής, ἀλλὰ καὶ ἡ σύζυγός του δὲν με φαίνεται καλλίτερα.

— Ἡξεύριτε τί κάμνουν, ποῖον ἐπάγγελμα ἔχουν;

— Τοῦτο, ἀπεκρίθη ὁ γέρον παντοπωλῆς συστέλλων τὸ κάτω χεῖλος, καὶ ἀναβιάζων τὰς διόπτρας εἰς τὴν κορυφήν τῆς φαλακρᾶς κεφαλῆς του ὡς ἐὰν ἤθελε νὰ σκεφθῆ, δὲν τὸ ἠξέυρω. Ὁ νέος νομίζω μετήρχειτο ἐμπόριον, καὶ ἐδίδασκε καὶ τὴν μουσικὴν· ἐκεῖνη δὲ ράπτει, κεντᾷ.

Ἐπειδὴ εἶχα εἰς τὸ θυλάκιόν μου τὸ ἐπισκεπτήριον γεγραμμένον ἀπὸ τὴν Κ. Ἐλλιοτ, τοῦ ὁποῖου ὁ λεπτός καὶ κομψὸς χαρακτήρ ἐδείκνυεν ὅτι ἡ ἀγωγὴ της ὑπὴρξε διακεκριμένη, ἠπόρουν πῶς ἀπλὴ ράπτρια ἢ κεντήστρια ἐδύνατο νὰ γράψῃ τόσο καλά.

— Φαίνεται, ἐπανελάβα, ὅτι δὲν εἶναι εὐτυχεῖς· ἴσως ἀπέτυχε τὸ ἐμπόριον.

— Εἶσθε δικαστικὸς ὑπάλληλος; ἠρώτησεν ὁ γέρον καμμόσας τὸν ἕνα τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ προδώσας διὰ τοῦ τόνου τῆς φωνῆς τὴν φρίκην, τὴν ὁποίαν προξενεῖ ὁ κλητὴρ καὶ εἰς αὐτὸν τὸν φιλάργυρον ὅστις τὸν μεταχειρίζεται.

— Ὅχι, κύριε· ἀλλ' ἀπὸ συμπάθειαν πρὸς τὴν οικογένειαν αὐτὴν ζητῶ πληροφορίας, διότι ὀλίγον τοὺς γνωρίζω. Ἐλέγτε λοιπὸν ὅτι εὕρισκονται εἰς στενοχωρίαν.

— Τοῦλάχιστον δὲν με φαίνεται ὅτι ἔχουν ἀνεσιν . . . Ναὶ μὲν πληρόνουν πάντοτε . . . δὲν ἀγοράζουσαν μὲ διορίαν· ἐξοδεῖνουν ὅμως ὀλίγιστα, πολλὰ ὀλίγα. Ἄλλοτε ἠγόραζαν δέκα δράμια τσάι τρίτης ποιότητος, καὶ πενήντα δράμια ζάχαρι διὰ δύο ἡμέρας· τὼρα ἀγοράζουσαν κατωτέρας, καὶ διὰ τέσσαρας ἡμέρας . . . Πληρόνουν ὅμως μετρητὰ . . . καὶ τὸ

Και επειδή έπεισθησαν επί τέλους ότι ήτο ώφελιμώτερος των άλλων, ως οι τρέφοντες έπιμελέστερα τὰ ιπποζύγια όσάκις περισσότερα κερδαίνωσι δι' αυτών, ούτως ηύξησαν και εκείνου τον μισθόν, μικρόν κατά μικρόν αναβιβάσαντες αυτόν μέχρις 2700 δρ. κατ' έτος.

Ο άρχηγός του καταστήματος, ο Κ. Άλλορου δεν είχε την μωρίαν να αισθάνεται προς τους πάσχοντας συμπάθειαν· έξ έναντίας ήτο αληθής έμπορος, δηλαδή άνθρωπος σκληροκαρδίας, θεωρών τους άλλους όχι ως όντα λογικά αλλά ως μηχανάς, ατινες πρέπει να κινώνται με όσον το δυνατόν ολιγώτερα έξοδα· διό ούδέ μιαν στιγμήν έσκέφθη περί του Έλλιοτ. ήτο παχύς και τετράγωνος εις τὰ άκρα, στρογγύλος και προγαστρω, ούλόθριξ και πολίος, μέτωπον είχε στενόν και στρογγύλον, και κεφαλήν όστεώδη, έφ' ης ανεγίνωσκες κεφαλαίους γραμμαις την λέξιν ταύτην ΚΕΡΔΟΣ. Είχεν όλα τὰ προτερήματα του καλού έμπορου, ύπομονήν, έμπειρίαν περί την εκλογήν της άκμης των καιρών, και των μέσων του κέρδους. Και εύτυχών μεν ήτο αυθάδης, άτυχών δε ταπεινός κόλαξ· εκείνων των όποιων είχαν ανάγκην, και τύραννος των έχόντων την άνάγκην αυτού. Κατά τας άρχάς του σταδίου του ήτο ελάχιστος γραφεύς, μετά δε ταύτα έπροσκολλήθη εις τό ταμειον, και επειδή ήτο φύσει έπιχειρηματίας ανεδείχθη ταχέως έμπορος. Κατορθώτας να κατασκευάση περιουσίαν, ένομφεύθη την χήραν του κυρίου του, ητις αποθανούσα αφήκεν αυτώ έρασιμωτάτην θυγατέρα. Αλλά και ταύτην έσκόπει να έμπορευθή, διδούσα εις άριστοκράτην άνδρα, προγόνους έχοντα εύγενείς και θέσιν εις την Γερουσίαν. Διό και έφρόντισε να ανατραφή έπιμελέστατα η Μαρία.

Μίαν των ήμερών ο μέγας ούτος άνθρωπος, τον όποιον όλοι εκήλευον, καταβαίνων από της άμάξης ωλίσθησε, και πεσών έπληρώθη τοσοούτον, ώστε οι ιατροί τον παρήγγειλαν να μείνη έννέα μήνας κατάκοιτος. Φαντάσθητε ποία βάσανος εις άνθρωπον δραστήριον, θερμόν, φιλοκερδή, άνίκανον να αναγινώσκη, φοβούμενον μη ύπερβώσιν αυτόν κατά τὰ κέρδη οι εφάμιλλοί του, και διδοντα προς τους υπαλλήλους του εύκαιρίαν να μη εκτελώσιν ακριβώς τὰ χρέη των, η και να τον κλέπτωσι. Και η μεν θυγάτηρ του τον έπεριποιείτο, ο δε Έλλιοτ, ως δραστηριώτερος των άλλων, παρηγγέθη να λαμβάνη τας διαταγάς του κυρίου καθ' εκάστην πρωίαν την 8 ώραν, να εκτελή τας κατά την πόλιν παραγγελίας, και να παρουσιάζη τό έσπέρας τό κατάστιχον. Ούτω λοιπόν έδιπλασιάσθη η έργασία του νέου, χωρίς ν' αύξηση και ο μισθός του, και καταδικάσθη εις τό να ύποφέρη τας ιδιοτροπίας του ασθενοούς, τον όποιον η ακινησία καθίστανεν εύερέβιστον και όργιλον, προς άνθρωπον μάλιστα όλως έξκρωμένον παρ' αυτου.

Κατά περίεργον συγκυρίαν ο νέος και η νέα είχαν γνωρισθη άλλοτε, οτε ο Ευγένιος άνηκεν εις τας ανωτέρας τάξεις της κοινωνίας· κατά τινες μάλιστα άγροτικούς χορούς ο Ευγένιος έχόρευσε συγνό-

τερον παντός άλλου με την Μαρίαν. Και αυτός μεν δεν ανεθύμισεν εις αυτήν τον παρελθόντα, καθό γινώσκων ότι μεταξύ πλούτου και πτωχείας χάσμα μέγα έστήριχται· η Μαρία όμως τον ανεγνώρισε· και η βίσιος και κτηνώδης τρόπος μεθ' ου ο πατήρ της μετεχειρίζετο τον νέον, εκίνησεν εις οικτον την καρδίαν της. Αι γυναικες έχουσι προς τοις άλλοις και τό αξιόλογον τουτο αισθημα, τό να άγανακτώσι κατά των άνομιών τας, όποιας τιμώσιν οι άνθρωποι. Ο ταλαίπωρος εκείνος γραφεύς, ισχνός, ώχρός, κεκοπιαικός, ιστάμενος όρθιος πρό του βιβυπλούτου πατρός της, βασανιζόμενος από χιλιάς έρωτήσεις, ύπομείνων σιωπηλός τους βικίους και κτηνώδεις τρόπους του, έφάνη τόσο μάλλον αξιος συμπαιθείας εις την Μαρίαν, όσον δεν ήγνόει ότι ήτο προωρισμένος εις μεγαλήτερα, και έδλεπε καθ' εκάστην ότι ως έχων άγωγήν και άρετήν ψυχής πολυ άνωτέρα της του δημίου του, υπέμενε πάντα ταυτα μετά πολλής καρτερίας. Επειδή δε ο πατήρ ηθελε να περιποιηται αυτόν η θυγάτηρ του, εύρίσκετο αυτη παρούσα όσάκις έδιδε διαταγάς προς τον γραφεά, και έδλεπε πως τον μετεχειρίζετο. Μητέρα δεν είχε η Μαρία, η δε γραία θεία της, ητις άλλοτε διώκει τὰ της οικίας, ήτο παράλυτος. Ως ήτο τραχύς προς τους άλλους ο Κ. Άλλορου, ούτω έφέρετο και προς αυτήν, και η ταλαίπωρος έξεπλήρου μεν τό χρέος της προς τον ιδιον πατέρα, δεν ήσθάνετο όμως και την άγάπην εκείνην της όποιας γίνονται αξιοι δια της αγαθότητος των οι γονείς· μάλιστα τον κατεφρόνει. Δια τουτο η καρδιά της άήτηει ύποστήριγμα και τροφή. Χωρίς να άναγνώση ποτέ μυθιστορίας, ούτε σχεδόν να έπισκεφθη τὰ θέατρα, η καρδιά της έπροσκολλάτο καθ' εκάστην εις τον γραφεά, τον όποιον ένόμιζεν ότι λυπεΐται και τιμωμόνον· ο δε πατήρ, έχων πάντοτε βάνανσα αισθήματα, και θέλησιν άκαταγώνιστον, και την κτηνώδη εκείνην ισχύν την όποιαν διδει τό άργύριον, δεν έδλεπε τί έγίνετο περί εαυτόν, ούτε ένόει τον κίνδυνον τον όποιον αυτός μόνος παρεσκεύαζεν· άπήτει να μείνη η θυγάτηρ του πάντοτε πλησίον του δια ν' ακούη τον σεμνόν γραφεά, την γλυκείαν και άνδρικήν φωνήν του, τας παραφρούς ύδρεις του πατρός, και να καταμετρή την μεταξύ των δύο διαφοράν. Αφού δεν ύπωπτεύετο ότι ήτο δυνατόν να τον οικτειρή η θυγάτηρ του, πως θα έροβαίτο ότι και θα τον αγαπήση; Αυτη ήτο τόσο πλουσία, και εκείνος τόσο πτωχός! Δεν ένόει ότι καθημερινή συνάντησις δύο ανθρώπων έχόντων τόσον όμοιότητα χαρακτήρος και άγωγής όσον χάος τύχης και πλούτου έχώριζεν αυτούς, έτρεφεν έτι μάλλον την προς άλλήλους συμπάθειαν.

Μίαν των ήμερών ο Έλλιοτ έφερε προς τον κύριόν του επιστολήν την όποιαν ούτος ήρπασε μετά μεγίστης όρμης· ο δε νέος ιστατο όρθιος ένώπιόν του ως στρατιώτης, τό πρόσωπον έχων ώχρόν και τους πόδας αποκαμόντας και κλονουμένους.

— Ο Κ. Έλλιοτ, ειπεν η Μαρία προς τον πα-

τέρα της, με φαίνεται πάσχων· με την άδειαν σας να τον δώσω ολίγον κρασίον;

— Μάλιστα, απεκοίθη εκείνος ως μηχανή, ένφ κατέτρωςε δια των οφθαλμών την επιστολήν, διαλαμβάνουσα ότι έφθασε μεγίστη ποσότης κόμμεως άραβικης, και ούτω κατεστρέφετο τό επικερδέστατον μονοπώλιον τό όποιον αυτός είχε προτιμάσει δια μεγίστης θυσίας· τοσοούτη δε ήτο η ταραχή του ώστε ούτε παρετήρησε τό πατήριον, τό όποιον έπρόσφερε με χειρα τρέμουσαν η θυγάτηρ του προς τον νέον. Ο δε Έλλιοτ έλαβεν αυτό εύχαριστήσας την κόρην. Τότε από τους γαλανούς οφθαλμούς της Μαρίας έξηκοντίσθη ακτις μηχανητική, ητις απεράσισε δια παντός την τύχην της· αισθανθείσα δε και αυτη τρόμον έχασπλήσεν άμέσως τους οφθαλμούς, και μεταβάτα προς τό παραθαλάσσιον Έλλιοτ, ένφ ο Κ. Άλλορου, κινδυνεύουσα βλέπων την πληθώραν του ταμείου του, ούτε του ένος την ταραχήν, ούτε του άλλου την άπορίαν παρετήρησεν· αλλά αίρνης με φωνήν κεραινοβόλον άνεκραξέ:

— Τό χαρτοφυλάκιόν μου, Μαρία, γράφορα τό χαρτοφυλάκιόν μου.

— Δεν με είπετε . . . τίποτε . . . απεκρίθη η Μαρία συγκεχυμένης, διότι βεβυθισμένη εις σειράν νεφών, δεν είχε έννοήσει τί ειπεν ο πατήρ της.

— Είσαι τρελή, κωφή, άνεφώνησε μηχανώμενος ο γέρον· τό χαρτοφυλάκιόν μου σε είπα.

Δεν ύπωπτεύετο ο έλευνός εκείνος ότι έν τω διαστήματι πέντε λεπτών, καθ' α είχε τον νουν εις λίρας και τόλους και μονοπώλια, κατεβλήθησαν τὰ θεμέλια δράματος μέλλοντος ν' ανατρέψη όλα τὰ σχέδιά του. Έγραψεν έν τάχει πολλές επιστολάς, ένυψε τό στόμα προς τό ους του Έλλιοτ, τον έπεφόρτισε με παραγγελίας τας όποιας αδύνατον ήτο να εκπληρωση έντός μιας ήμέρας, και τον ώθησε δια της δεξιās συνιστών ταχύτητα, και απειλών αυτόν εάν άργήση η λησμονήση τι.

Ότε οι ιατροί επέτρεψαν εις τον κύριον Άλλορου να έξέλθη της οικίας, τό πράγμα είχε προχωρήσει· την φυσικήν συστολήν και αιδώ της νέας κατενίκησεν ο οικτος τον όποιον ήσθάνετο προς τον νέον· όθεν και δύναμαι να ειπω ότι ούτε παραφορά έρωτος ύπάρξεν, αλλά ούτε απάτη παρὰ του Έλλιοτ. Η θέσις εις ην εύρίσκοντο και οι δύο, η άπαμόνωσις της Μαρίας, η οικειότης εις την όποιαν περιήλθον ένεκα της άπρονοήσιας του Άλλορου, τους καθίστανε καθ' εκάστην αναγκαίους προς άλλήλους. Θύματα όντας και οι δύο της αυτης τραχύτητος, τὰ αυτα πάσχοντες αδιακόπως, καθημένοι πλησίον εις την εκκλησίαν όσάκις ο Άλλορου μετέβαινε εις την έξοχήν του καταλείπων την θυγατέρα του εις την πόλιν δια να τακτοποιήση λογαριασμούς τινας και να διοικήτη τὰ της οικίας, ένέδωκεν άνεπακισθήτως, άκουσίως εις τό άμοιβαίον αισθημα των. έντευθεν έγεννήθη ισχυρότατος και αδιάλυτος δεσμός, εξ εκείνων τους όποιους δεν παρεσκεύαζει μεν θέλησις ανθρώπου, αδύναται δε να διαλύση η τύχη. Κυριακήν

τινα ιδών ο Έλλιοτ την νέαν έξελθούσαν μόνην της εκκλησίας έπλησίασε, προσέφερε την βραχιονά του και την ώδήγησεν εις την οικίαν της. Εαν ο πατήρ της έδλεπε ταυτα θα έξηκόντιζε βεβαίως τους κεραινοούς της όργης του. Επί τέλους συνεδέθησαν αι καρδιαι των.

Πόσους άγώνας κατέβαλον, εις πόσους φόβους παρεδθήσαν και όποιαν μετάνοιαν ήσθάνθησαν όπως αποφύγωσιν οι δύο νέοι την όραν ταύτην της τύχης των! Εν έτος είχε παρελθη έν τοσοούτω· επειδή δε δια την ανάσφασιν του πατρός διεκόπησαν αι σχέσεις των νέων, η θλίψις του χωρισμού έπέφερε τας άμοιβαίας έξηγήσεις, αιτινες έως τότε ήσαν η ατελείς η δειλαί. Επί τέλους, πριν έτι ύποπτουθη ο Άλλορου, προέβησαν και μέχρις άλληλογραφίας. Κατά τινα έσπέραν τὰ βήματα του Άλλορου ήκούσθησαν ταχύτερα του συνήθους, και μειδίμα εύχαριστήσεως έπληνάτο εις τὰ χείλη του. Καθήσας σκιδροπρόσωπος εις την τράπεζαν πλησίον της θυγατρός του, έρόρπηεν ένίοτε φιλόστοργον τό βλέμμα επ' αυτήν. Τὰ κινήματα ταυτα παρετήρησεν η Μαρία, αλλά τὰ απέδωκεν εις έπιτυχίαν έμπορικήν· περί τό τέλος όμως, ένφ ήτοιμαζέτο ν' αποχωρήση, ο πατήρ κρατών παρὰ τὰ χείλη ποτήριον πλήρες αίνου Ισπανικού·

— Έγω, ειπε, Μαρία, λαμπράν ειδήσιν να σε δώσω· και, λαμπράν· εις τό χρηματιστήριον έγινε λόγος σήμεραν δια σε.

Και εκένωσε τό ποτήριον· συνέκρουε δε τὰ χείλη άλλεπαλλήλως ως αν η ώραιότης του οίνου και η γλυκύτης της ειδήσεως είχαν έμπνεύσει εις την καρδίαν του χαράν άνευκάλητον.

— Έγινε λόγος δι' έμέ εις τό χρηματιστήριον! άνεφώνησεν η Μαρία. . . Και τί έγω να κάμω με τό χρηματιστήριον;

— Τι έχεις να κάμης; τί έχεις να κάμης; επανέλαβεν εκείνος λεπτόνας την φωνήν! . . . Όταν είναι μία ανύπανδρος και ποίπει να υπανδρευθη, τό πράγμα δεν είναι παράδοξον, νομίζω.

— Αγαπάτε τας άστειότητας, ειπεν η Μαρία· και χωρίς να έννοη τί εκκμενεν έφερεν εις τὰ χείλη ποτήριον και τό έρόρφησε δια μιας.

— Άστειότητας! βεβαίως όχι· η ύπόθεσις έπροχώρησεν αρκετά, και δεν έχω όρεξιν να χωρατεύω.

— Επροχώρησεν αρκετά!

— Ναι, έπροχώρησεν, απεφασίσθη, έτελείωσε· η συμφωνία είναι συμφωνία, ο λόγος λόγος, και αντιλογίαι δεν είναι δεσκαί. Είσαι η δεν είσαι κόρη μου; Πρό πολλού ζητώ να σε καλοϋπανδρεύσω, και τέλος έπέτυχα αξιόλογον γαμβρόν. Οθ γίνης κόμισσα, Μαρία. . .! Την ήμέραν κατά την όποιαν θα ιδω τὰ οικόσημα σου εις την άμαζάν σου, αφίνω και έμπορίον και τὰ καλά του, και αναπαύομαι. Τί λέγεις;

— Τί λέγω; Επανέλαβεν η Μαρία, της όποιας τὰ δάκτυλα έστρουφογύριζον πρό τριών λεπτών τας άκρας του μανδυλίου της.

Τὸ πρόσωπόν της ἐγένετο κατάλευκον ὡς χιόν, καὶ τὸ σῶμά της ἀνεφρίσεν.

— Ἢ! ἔ! τί τρέχει; τί ἐτρόμαξες καὶ ἐκίτρι- νισες! διὰ τί φοβείσαι; Φαίνεται ὅτι ἐφάνερωσα τὸ πρᾶγμα μὲ πολλὴν βίαν· ἐπρεπε νὰ σὲ προστοι- μάσω· ἀλλ' ὅπως δὴ ποτε ἐτελείωσε, καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ ἀλλέως.

Ἡ Μαρία ἠθέλησε νὰ ἀνεγερθῇ, ἀλλ' ἠσθάνθη τοι- αῦτην ἀδυναμίαν ὥστε ἐκάθησεν ἐν νέου ὠχριάσασα ἐπὶ μᾶλλον. Ὁ δὲ πατὴρ πλησιάζας αὐτήν, καὶ διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς γαδύων τὸ πρόσωπόν της διὰ δὲ τῆς ἄλλης θλίβων τὰς χεῖράς της·

— Ἄ! εἶπε, πῶς ἐπάγωσάν τὰ χεῖρά σου; τί παιδί εἶσαι!... ἀνοησία, κόρη μου! δὲν ἀποκρίνεσαι τόσον σὲ τρομαζόν αἱ ἀστείότητες;

— Ἄ! πατέρ μου! ἀστείωθήτε λοιπόν; ἀνερώ- νησεν ἡ νέα ἀνεγεροθεῖσα, καὶ προσηλώσασα ἀκτινο- βόλον βλέμμα ἐπ' αὐτοῦ.

Καὶ ἔπειτα ἐλειποθύμησεν ἡ στενωρῆος φωνὴ τοῦ γέροντος ἀντήχησεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ τάγμα ὀλο- κληρῶν ὑπηρετῶν συνέβρευσεν· μετεκόμισαν τὴν νέαν εἰς τὸν κοιτῶνά της, ὃ δὲ πατὴρ τόσω μᾶλλον ἐ- περιποιεῖτο αὐτήν, ὅσο ἐνθυμεῖτο ὅτι θὰ γείνη κό- μησσα. Ἀλλὰ πρὸς τί, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν, ὅλαι αὐ- τὰι αἱ ἀνοησίαι τῆς θυγατρὸς μου! δὲν εἶμαι πατὴρ της; δὲν ἔχω δικαίωμα νὰ τὴν πωλήσω ὅσο πλέον ἀκριβὰ ἢ μπορῶ;

Καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἡ νέα ἦτο τεταραγμένη· καὶ εἰς μὲν τὸ πρόγευμα δὲν ἐφάνη, εἰς δὲ τὸ γεῦμα δὲν ἐφαγεν· εὔρε δὲ καὶ τὸν τρόπον νὰ γράψῃ ἀσυ- νάρτητά τινα πρὸς τὸν Ἐλλιοτ, ἐξηγουντα ὁμῶς ἀ- ποχρώντως τὰ διατρέξαντα.

(*Ἐκεῖται συνέχγρια.)

ΤΟ ΔΕΝΔΡΟΝ ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ.

—ooo—

Ἡ Ἡλιούπολις ὑπῆρξεν ἀρχαία καὶ θαυμασιὰ πό- λις τῶν Αἰγυπτίων, περιώνυμος ἐν τε τῇ Παλαιᾷ Γραφῇ καὶ τῷ Ἡροδότῳ καὶ τῷ Διοδώρῳ καὶ τῷ Στράβωνι, α ἐπὶ χώματος ἀξιολόγου κειμένη, ὡς λέγει ὁ Γεωγράφος, τὸ ἱερόν ἔχουσα τοῦ Ἡλίου, καὶ τὸν βουνὸν τὸν Μνεθὶν ἐν σκῆῳ τινὶ τρεπόμενον, δε- κὰ παρ' αὐτοῖς νενόμισται θεός, ὡσπερ καὶ ἐν Μέμ- φει ὁ Ἄπις. Κατὰ τοὺς ἐπισημοτέρους τῶν γεω- γράφων, οἵτινες ὁμῶς ἀγνοοῦσι πάντῃ τὰ περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς πόλεως ταύτης, φαίνεται ὅτι ὑπῆρξε τό- πος μυστηριώδους μελέτης καὶ προσευχῆς, ὅπου πανη- γυρίζοντο ἑορταί πρὸς τιμὴν τοῦ ἡλίου, καὶ ὅπου ὁ φοῖνιξ, ἀναχωρῶν ἐξ ἀνατολῶν πρὸς τὸ τέλος τοῦ βίου αὐτοῦ, διαρκούντος ἑπτὰ χίλια τετρακόσια καὶ ἑν, ἤρχετο ἐν' ἀποθάνῃ μὲν ἐπὶ πυρᾶς ἐκ μύρρας καὶ λιβάνου, ἀναγεννηθῆ δὲ, ὡς ὁ ἥλιος τὸν ὅποιον ἐξεκόνιζεν, ἐκ τῆς τέρας αὐτοῦ.

Τῆς Ἡλιούπολεως, τὴν ὁποίαν *Μεδιὰ ἐχ Σμαί*

ὀνομαζοῦσιν οἱ Ἀραβες, πλὴν ὑβελίσκου ἐζήκοντα ποδᾶς ὑψηλοῦ, ἀνυψομένου μεταξὺ δένδρων καὶ ἀνθῶν, καὶ ἔχοντος ἱερογλυφικὰς ἐπιγραφάς, μό- νον ἐρείπει σῶζονται, ἐρ' ὃν ὁ Ἰβραῆμ πασὰς ἐρύ- τευσε κήπον. Κεῖται δὲ ἐπ' αὐτῆς καὶ τὸ ἐξείκο- νιζόμενον ὑπὸ τῆς παρατιθεμένης εἰκόνας χωρίον, *Ματαριε* τὸ ὄνομα.

Ἐνταῦθα ὁ μὲν υἱὸς τοῦ Ἰακώβ Ἰωσήφ ἐνεμφεῖθη τὴν θυγατέρα τοῦ μεγάλου ἱερέως τοῦ Ἡλίου· οἱ δὲ Ἰβραῖοι, ὅτε ἦσαν εἰς Αἴγυπτον, κατεσκεύασαν δια- φόρους οἰκοδομὰς· ἀλλὰ καὶ ὁ Σίτωστρις θεωρῶν αὐτήν ὡς ἀκρόπολιν τοῦ κράτους, περιετείχισε, καὶ τὸ τεῖχος ἐξέτεινε μέχρι Ἡλιούπολις. Ἡ Ἡλιού- πολις, κατὰ τὸν Γεωγράφον, ὑπῆρξε κατοικία ἱερέων, φιλοσόφων ἀνδρῶν καὶ ἀστρονόμων, ἡ παρακμὴ δὲ αὐτῆς συνέβη περὶ τὰ τέλη τῆς Ῥωμαϊκῆς δημοκρα- τίας. Ὁ Στράβων ὅστις εἶλεν ἐπισκερθεῖ αὐτὴν ἐπὶ Λύ- γουστου εὔρε ἀπανερήμιον τὴν πόλιν, τὸ ἱερόν ἔχου- σαν τῷ Αἰγυπτίῳ τρόπῳ κατεσκευασμένον ἀρχαίον, ἔχον πολλὰ τεκμήρια τῆς Καμβύσου μακίας καὶ ἱερο- σουλίας, δε τὰ μὲν πυρὶ, τὰ δὲ σιδήρῳ διελωδᾶτο τῶν ἱερῶν ἀκρωτηριάζων καὶ περικλαίων, καθάπερ καὶ τοὺς ὑβελίσκους. Ἐπίωζοντο ὁμῶς εἰσέτι α οἷτε τῶν ἱερέων οἶκοι καὶ Πλάτωνος καὶ Εὐδόξου δια- τριβαί. Συνανέβη γὰρ δὴ τῷ Πλάτῳ ὁ Εὐδόξος δεῦρο, καὶ συνδιέτριψαν τοῖς ἱερέυσιν· ἐκεῖνοι ἐν- ταῦθα τρισκαίδεκα ἔτη.

Ἡ *Ματαριε* σύγκειται ἐκ σωροῦ καλυβῶν χωμα- τίνων ὅταν ἐνδέχεται ἐλεεινῶν, ἀλλὰ περιστοιχι- σμένων ἐκ τερπνοτάτων κήπων. Ἐν μέσῳ δὲ αὐτῶν ἀνυψοῦται τὸ ἀληθὲς μνημεῖον τοῦ τόπου ἐκείνου, τὸ *Σεγάρ ἐλ Μαριάμ* (*) ἡ δένδρον τῆς Παρθένου, ὑπὸ τὸ ὁποῖον ἐκάθησε, κατὰ τὴν παράδοσιν, ἡ Θεοτόκος ὅτε ἐφρευγεν εἰς Αἴγυπτον.

Εἰς τὸ χωρίον τοῦτο συνεκροτήθη τὴν 20 Μαρ- τίου τοῦ 1800 ἔτους ὑπὸ τῶν Γάλλων ἡ μάχη, ἡ ὀνομασθεῖσα *μάχη τῆς Ἡλιούπολεως*, καθ' ἣν ὁ Κλύβερ δεκά μόνον χιλιάδων στρατηγῶν, κατετρό- πωσεν ἑξ μυριάδας Τούρκων καὶ Ἀράβων.

Ἰδοὺ περίεργον ἐπισῶδιον τῆς μάχης ταύτης, τὸ ὅποσιν διηγήθη ἐσχάτως Αἰγύπτιος τις·

Ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς συμπλοκῆς, μικρὸν σῶμα Γάλλων στρατιωτῶν κατέλυεν εἰς τοὺς κήπους τῆς *Ματαριε*. Ἐσπέραν δὲ τινα, μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, νὰ τις ὀψοπώλαινα καὶ ἄλλοι ὑπαξιωματικοί, περιφε- ρόμενοι ὑπὸ τὰ δένδρα, εἶδον ἐρχομένην γυναῖκα Ἀ- ραβὰ, φέρουσαν εἰς τὰς ἀγκάλας βρέφος, τὸ ὁποῖον ἐπεριπτύσσετο κλαίουσα, καὶ γονυπετήσασαν ὑπὸ συ- κομωρέαν. Καὶ πρῶτον μὲν προσευχθῆ, ἔπειτα δὲ ἀποθέσασα κατὰ γῆς τὸ βρέφος ἐντὸς τοῦ *βουρνού- λου* της, ἔκοψε φύλλα τοῦ δένδρου, ἐβρεξεν αὐτὰ εἰς παρακειμένην πηγὴν, καὶ μετὰ ἀλλεπάλληλα σημεῖα σταυροῦ, ἐπέθεσεν αὐτὰ μετὰ πολλῆς εὐλα- βείας εἰς τοὺς μὴνιγγας τοῦ βρέφους. Μετὰ ταῦτα

(*) Μαριάμ ἡ Μπαριάμ ὀνομάζεται ἑβραϊστὶ ἡ παρθένος Μαρία· σημαίνει δὲ ἡ λέξις πακρίαν, ἡ σμάρναν, ἡ κυρίαν τῆς θαλάσ- σης, ἡ αἰνετήν.

Ματαριε, ἡ ἡ ἀρχαία Ἡλιούπολις.

ἐγονυπέτησε καὶ αὐθις, εἶπεν ἐννεακίς ἀραβιστὶ τὸ Θεοτόκε Παρθένε, ἀνέλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας της τὸ παιδίον. καὶ δεῖξασα αὐτὸ εἰς τὴν ἀνατολὴν καὶ τὴν δύσιν ἔψαλε τὰ λόγια ταῦτα, τὰ ὁποῖα ἐνόησε τις στρατιώτης ἐκ τῶν αὐτοχθόνων·

α Παρθένε Μαρία, Θεοτόκε, ἡ ὁποία ἔσωσες τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τῶν δειμῶν τοῦ Ἡρώδου, σῶσόν με ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν μου καὶ θεράπευσον τὸ τέκνον μου Ἀμήν!

Οἱ ἰδόντες μακρόθεν τὴν σκηνὴν ταύτην ἀνεχώ- ρησαν· ἀλλὰ μετὰ ἡμισίαν ὥραν ἀκούσαντες φωνὴν ἀγωνίας τὴν ὁποίαν ἀφῆκεν ἡ γυνὴ ἐκείνη, ἐπα- νῆλθον. Ἀραβες τινες, ἐνεδρεύοντες παρὰ τὴν συκο- μωρέαν, ἐπέπεσαν κατ' αὐτῆς ἅμα μακρυνθείσης ἐ- κείθεν, καὶ ὀνομαζόντες αὐτὴν ἀρνησίθησκον καὶ κατὰσκοπον τῶν Γάλλων ἠτοιμάζοντο νὰ τὴν κα- κοποιήσωσιν· ἀλλὰ προφθάσαντες οἱ ὑπαξιωματι- κοὶ ἀπεδίωξαν αὐτοὺς μετὰ τὰ ξίφη, ἡ δὲ ὀψοπώλαινα ἔφερεν εἰς τὴν σκηνὴν της τὴν μητέρα καὶ τὸ παιδίον.

Ἀφοῦ ἐξῆπλωσαν τὸ βρέφος εἰς κλίνην ἀναπαυ- τικὴν καὶ ἐπεσκέρθη αὐτὸ ὁ ἰατρός τοῦ συνταγ- ματος, αὐτὴν δὲ ἐπεριποιήθη ἡ ὀψοπώλαινα, ἡ νέα Ἀραβὶς ἀνασύρασα τὸ κάλυμμά της καὶ δεῖξασα ὡ- ραιότατον πρόσωπον γυναικὸς εἰκοσαετοῦς, εἶπεν εἰς τὴν ἀγαπητὴν *Γαλλίδα* διὰ διερμηνέως τὰ ἐξῆς·

— Εἶμαι, ὡς εἶδατε, χριστιανὴ· κρύπτομαι ὁμῶς ἀπὸ τοὺς συμπατριώτας μου· ἰδοὺ διὰ τί ἤρ- νῆθην τὸν ἰσλαμισμὸν, καὶ διὰ τί με εἶδατε ὑπο- κάτω τοῦ *Δένδρου τῆς Παρθένου*. Χριστιανὸς τις ἱερεὺς, ὁ ὁποῖος πολλάκις με εἶπεν ὅτι εἶναι ψευδὴς ἡ πίστις μου, με ἐδίδαζε τὴν θρησκείαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ με ἐβεβαίωσεν ὅτι ἡ μήτηρ του θὰ

ἐγένετο καὶ ἐδική μου μήτηρ ἐάν τὴν ἐζήτουν κρυ- μίαν χάριν. Ὅταν τὸ παρελθὸν ἔτος ὁ σύζυγός μου ἀπέθανε ἀπὸ ἐπιδημίας, καὶ ἐκόντευτε νὰ ἀποθάνῃ καὶ τὸ παιδίον μου, ἐνθυμήθην τὰ λόγια τοῦ ἱε- ρέως, καὶ ὑπῆγα, ὅπως καὶ ἀπόψε, εἰς τὸ *Σε- γάρ ἐλ Μαριάμ*. Τὴν παλαιὰν αὐτὴν συκομωρέαν σέβονται ὅλοι εἰς τὴν ἀνατολὴν, καὶ Τούρκοι καὶ ἑβραῖοι καὶ χριστιανοί. Ὅλοι ἠξέωρον ὅτι ἡ Παρ- θένος ἐκάθησεν ὑποκάτω ὅταν ἐφρευγεν εἰς τὴν Αἴ- γυπτον, καὶ πολλάκις ἐρχονται ἐπίτηδες εἰς προσ- κύνησιν. Καὶ λοιπὸν ἔταξα εἰς τὴν Παναγίαν νὰ βαπτισθῶ ἐάν ἱατρῶσται τὸ παιδίον μου. Καὶ τῶντι τὸ ἱατρῶσε, καὶ ἀμέσως ἐβαπτίσθην εἰς τὸν Νεῖ- λον. Ἐκτοτε με καταδιώκουν, καὶ εἶμαι καταρα- μένη καὶ ἐλεεινὴ. Ἰδὼν ἐσχάτως ὅτι τὸ παιδίον μου θ' ἀπέθνησκεν ἀπὸ θέρμην καὶ πείναν, ἦλθον πάλιν εἰς τὸ *Σεγάρ*, καὶ ἰδοὺ ἡ Μαρία τὸ ἱατρῶσεν ἐκ νέου, διότι με ὠδήγησεν εἰδῶ.

Μόλις ἡ νέα ἐτελείωσε τὴν διήγησιν, καὶ ἀνθρω- πος ἐξ ποδῶν ἀνάστημα ἔχων ἐφάνη ἐμπροσθέν της· ἦτο δὲ ὁ ἀνθρωπος αὐτός ὁ στρατηγὸς Κλύβερ, τὸν ὁποῖον Θεὸς τῶν μαγῶν ὀνόμαζεν ὁ Να- πολέων. Μαθὼν τὰ διατρέξαντα ἦλθεν ἐξώθεν τῆς σκηνῆς, ἤκουσε τὴν διήγησιν, καὶ ὅτε εἰσαχθὲν ἐνευ- σε νὰ μὴ φανερώσῃ ποῖος ἦτο.

Ἡ ἱστορία τοῦ δένδρου τῆς Παρθένου εἴλκυσε πρὸ πάντων τὴν προσοχὴν του.

— Εἶσαι βεβαία, ἠρώτησεν, ὅτι τὴν συκομωρέαν ἐκείνην θεωροῦν ἱεράν οἱ Μουσουλμάνοι, καὶ ὅτι σέ- βονται τοὺς καθημένους ὑποκάτω;

— Ἡ συκομωρέα αὐτή, ἀπεκρίθη ἡ Ἀραβὶς, εἶναι τὸ πλέον ἀπαραβίαστον ἀσυλον εἰς τὴν ἀνατολήν. Τὸ *Σεγάρ* μὰς βλέπει, εἶναι ῥητόν, τὸ ὁποῖον καὶ

δολοφόρον αναγκαιίζει, και άνθρωπον καταδικασμένον εις θάνατον σώζει. Τό εἶδατε μόνοι σας ἀπόψε.

Ὁ Κλύβερ ἐβλίψε τὴν χεῖρα τῆς νέας, ἐφίλησε τὸ μικρὸν τῆς, και ἀναδεχθεὶς τὴν φροντίδα αὐτοῦ ἐξῆλθε.

Τὴν ἐπιούσαν ἔλαβε τὴν γνωστὴν ἐπιστολὴν τοῦ ναυάρχου τοῦ Ἀγγλικοῦ στόλου Λόρδ Κέιτ, δι' ἧς ἐπροσκαλεῖτο νὰ καταθέσῃ τὰ ὄπλα. Γνωστὸν ἐπίσης ὅτι ὑπὸ τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἐγραψεν ἡ Εἰς τοιαύτας φλυαρίας οἱ Γάλλοι ἀποκρίνονται διὰ τῆς νίκης, ὡς ἐγνωστοποίησεν αὐτὴν εἰς τὸν στρατόν, και ὅτι μετὰ ταῦτα τὴν ἀνταπέστειλεν εἰς τὸν Ἀγγλον. Ἐπειτα παρασκευάσας σχέδιον μάχης κατὰ τῶν ἐξήκοντα χιλιάδων Ὀθωμανῶν τῶν ἐστρατοπεδευμένων ἐπισθεν τῆς Ἡλιουπόλεως, ἐδείξε πρὸς τὸν στρατηγὸν τῆς ἐφεδρείας τὸ *Sigâr el Mariâm*, και εἶπε:

— Νὰ μὴ σαλεύσῃς ἀπ' ἐκεῖ πρὶν σὲ δώσω σημεῖον ἐφόδου.

— Και ἂν ὀρμήσῃ οἱ Τούρκοι καθ' ἡμῶν;

— Οἱ Τούρκοι: θὰ σὲ σεβάσθῃν και μόνος ἂν ἦσαι ἐναντίον δέκα χιλιάδων δὲν θὰ πάθῃς τίποτε.

Και δὲν ἐνόησε μὲν ὁ στρατηγός, ὑπήκουσεν ὅμως.

Ἄς ἀκούσωμεν τὴν διήγησιν τῆς λαμπρᾶς ταύτης μάχης, ἐκ τοῦ στόματος τοῦ Ἀραβῶς ἱστορικοῦ Νάκουλα ἐλ Τούρκ, παρευρεθέντος εἰς τὴν μάχην ταύτην:

« Πρὶν φθάσῃ μέχρι τοῦ μεγάλου βεζύρη και ἐπιπέσῃ κατὰ τοῦ στρατοῦ του ἐν μέσῳ τῆς νυκτός, ὁ Κλύβερ διέταξε και ἐκανονοβόλησεν δις διὰ νὰ εἰδοποιηθῇ ὁ στρατός του. Τὰ κανόνια ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Μαμελούκοι ἐξύπνησαν, διότι εἶχον μάθει τὸν τρόπον τοῦ μάχεσθαι τῶν Γάλλων. Ὁ Μουράτ βεης ὄλωσ ἐντρομος ἀνέβη εἰς τὸν ἵππον του, και εἰδοποίησε τὸν υἱὸν τοῦ μεγάλου βεζύρου Νασίρ πασαν, ὅτι πλησιάζουσιν οἱ Γάλλοι, ὅτι πιθανὸν θὰ πολεμήσῃ, και τὸν ἐσυμβούλευσε νὰ προχωρήσῃ μετὰ τὸν στρατόν του ὁ Νασίρ πασας ὅμως ἀπεκρίθη ἀτάραχος ὅτι οἱ ἀσεβεῖς Γάλλοι δὲν εἶχον δύναμιν διὰ νὰ προσβάλλῃ τὸν στρατόν του.

Ἐν τοσούτῳ ὁ Κλύβερ σπεύδων διέταξε και τρίτην βολὴν τότε ὁ Νασίρ πασας, μὴ ἀμφιβάλλων πλέον διὰ τὴν ἐφοδὸν τῶν ἀπίστων, ἐμεινεν ἐμβρόντητος: εἶδε τὴν καταισχύνῃν του, διότι διεύθυνε τὴν ἐμπροσθοφυλακίαν μετὰ τῶν γενισάρων και τῶν Μαμελούκων τῆς Αἰγύπτου. Τέλος πάντων ἐξύπνησε και ὁ τουρκικὸς στρατός, ἠτοιμάσθη εἰς μάχην, και ἐπροχώρησε θορυβῶδως και ἀλαλάζων κατὰ τῶν Γάλλων!

« Οὗτοι δὲ ἐβάδιζον μετὰ καρδίαν ἄρβον και ἀδικόπως πυροβολούντες. Ὅτε οἱ δύο στρατοὶ ἐπλησίασαν ἀλλήλους, οἱ Μουσουλμάνοι ὤρμησαν κατὰ τῶν Γάλλων ποσούτων ἐμμανεῖς, ὥστε και τὰ βουνα ἐσειόντο: αἱ καρδίαι των ὅμως ἔτρεμον διὰ τὸν κίνδυνον. Οἱ Γάλλοι τότε μεταχειρισθέντες στρατήγημα ὠπισθοδρομήσαν, και τοῦτο ἰδόντες οἱ Τούρκοι ἔτρεχον διψῶντες αἷμα: ὁ δὲ στρατηγὸς Κλύβερ,

διαίρεσας εἰς δύο τὸν στρατόν του, ἐπέπεσε ἀφ' ἑνὸς κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, και ἀφοῦ ἐκένωσε κατ' αὐτοῦ τὰ κανόνια του, ἤρχισαν ὡς βροχὴ και τὰ τουφέκια. Ὡ! ὅποια στιγμή! ἡ γλῶσσα ἀπαυδεῖ νὰ τὴν περιγράψῃ, τὸ σῶμα τρέμει ἀνευθυμώμενον αὐτὴν, και οἱ ἄνθρωποι ἢ και οἱ δαίμονες θὰ ἐφρίσσον ἂν ἤκουον τὴν διήγησιν. Οἱ δύο στρατοὶ ἐμάχοντο ἐν μέσῳ τοῦ σκότους τῆς νυκτός: και μεταξὺ μὲν τῶν Μουσουλμάνων ἐπεκράτει τρομερὸς θόρυβος, καθόσον μάλιστα οἱ πλείστοι τῶν στρατιωτῶν ἤθελον νὰ τρέψῃσι τὰ νῶτα: οἱ δὲ Γάλλοι τοὺς κατεδίωκον θαρράλειως και τοὺς ἐστελλον εἰς τὴν αἰωνιότητα. Ἄν και σκοτεινὴ ἦτο ἡ νύξ, ἐμάχοντο ὅμως μετὰ ζήφῃ, και οἱ πολεμισταὶ συνεκρούοντο ὡς κύματα τρικυμιώδους θαλάσσης. Οἱ Γάλλοι ἐξηκολούθησαν στέλλοντες κατὰ τῶν Μουσουλμάνων βροχὴν βομβῶν και σφαιρῶν, και καταμελιζόντες αὐτοὺς μετὰ τὰς κοπτεράς βουφαίας των ἄλλο δὲν ἤκουε παρά φωνὰς και γοερούς στεναγμούς ἀνθρώπων φονευομένων. Ὁ στρατηγὸς Κλύβερ, ὁ ἀδάμαστος και βρυχώμενος αὐτὸς λέων, ἐξέπεμπε φωνὰς ὁμοίας καμήλου, και δὲν ἔπαυε παρορμιῶν τοὺς γενναίους στρατιώτας του: ἡ μάχη αὐτὴ, ἐλεγεν, ἔστω μέχρι θανάτου: μὴ λυπηθεῖτε κανένα. »

Και τῶντι τὸ πῦρ τῶν Γάλλων ἦτο ἀκατάπκυστον, και οἱ ἄνθρωποι ἐπιπτον ὡς φύλλα δένδρων. »

Και ὅμως περὶ τὴν αὐγὴν, περὶ ὀλίγον ἐνικατο ὁ Κλύβερ, διότι ἐν τῇ θερμῇ τῆς πάλης οἱ στρατιωταὶ του εἶχον διασκορπισθῆ. Μόναι δύο χιλιάδες, αἱ τῆς ἐπικουρίας, ἴσταντο ἀκίνητοι και συμπυκνωμέναι πλησίον τῆς Ματαριε. Ὁ μέγας βεζύρης ἔστειλε λοιπὸν κατ' αὐτῆς ὄλους τοὺς στρατιώτας του, και ὁ σωρὸς αὐτὸς θὰ ἐξωλόθρευε τοὺς ὀλίγους ἐκείνους Γάλλους, και ὁ ἀνεβρίπιζε τὸ θάρσος των ἐχθρῶν, των ὁποίων ὁ ἀριθμὸς, και μετὰ τὴν φονικωτάτην μάχην τῆς νυκτός, ἦτο πολὺ ἀνώτερος τῶν Γάλλων. Ἀλλὰ συνέβη τι τὸ ὁποῖον και αὐτοὶ οἱ ἀπίστοι ὀνομάζουσι θαῦμα: μία σφαῖρα γαλλικὴ ἐκοψεν εἰς δύο τὸν ἀρχηγὸν των Μαμελούκων. Και εὐθὺς φωνὴ τρόμου ἠκούσθη μεταξὺ τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοῦ λέγουσα: *Τὸ Sigâr el Mariâm! Ἡ Παρθένος βοηθεῖ τοὺς χριστιανούς!* Εἰς μάτην οἱ ἀρχηγοὶ των ἠγωνίζοντο νὰ κρατήσωσι τοὺς στρατιώτας: οὗτοι ἰδόντες ὅτι οἱ Γάλλοι ἐπροστατεύοντο ὑπὸ τοῦ δένδρου ἐφρευον ὡς ἀστραπή. Ἐὰν δὲ τις ἐπληθιαζεν εἰς τὴν συκομωρέν οὔτε μίαν βολὴν ἐβρίπταν, οὔτε τὸ ξίφος του δὲν ἐσειεν. Ὁ Κλύβερ ἔδωκε τότε τὸ σημεῖον τῆς ἐφόδου, και ἡ ὀπισθοφυλακία, ὀρμήσασα ὡς θάλασσα μανιῶδης, διεσκόρπισε τὸν ἐχθρόν. Ὅλοι οἱ Μουσουλμάνοι ἐτρέπησαν κραζόντες: ἡ ἄς φύγωμεν, δὲν ἔχομεν σωτηρίαν. »

« Ὁ μέγας βεζύρης, λέγει ὁ αὐτὸς ἱστορικός, ἐφυγεν ὡσαύτως διὰ νὰ σωθῇ, καταδιωκόμενος ἀκατασχέτως ὑπὸ των Γάλλων. Ὅτε δὲ ἐφάνη ἡ ἡμέρα και ἐλαμψεν ὁ ἥλιος, τὸ πεδῖον τῆς μάχης ἦτο κατεσκευασμένον ὑπὸ νεκρῶν. Ὁ στρατηγός, ὁμοίως μετὰ καταστρεπτικὸν λέοντα και μετὰ αἰμοβόρον ἀετόν,

ἤρχετο ἐπιππος ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ του, και εἰσίασε τοὺς Τούρκους νὰ ἐμβῶσιν εἰς Βελβεῖδα. Οἱ Γάλλοι ἦλθον και αὐτοὶ μετ' ὄλων των δυνάμεων των, προηγουμένου πάντοτε τοῦ ἀτρεμήτου ἀρχηγοῦ των, ἀπέκλεισαν τὴν πόλιν, και ἐμήνησαν εἰς τὸν βεζύρην ἢ νὰ ἀναχωρήσῃ, ἢ θὰ τὴν καύσωσι μετ' ὄλων των ἐν αὐτῇ. Μετὰ πολλὴν δὲ ἀλληλογραφίαν ὁ βεζύρης ἐξῆλθε, και κατήτησεν εἰς Γάζαν. Τὸ ἐπίλοιπον τοῦ μουσουλμανικοῦ στρατοῦ διασκορπισθὲν εἰς τὰ δάσπ, ἐξωλοθρεῖθη ὑπὸ τοῦ κόπου, τῆς πείνης και τῆς δίψης. Οἱ Γάλλοι ἐκυρίευσαν ἵππους, καμήλους, κανόνια, πολυμερόδια, πολυτίμους σκηνὰς και μεγάλα πλοῦτη.

« Ἡ εἰδήσις τῆς μεγάλης αὐτῆς συμφορᾶς διεδόθη ἀμέσως πανταχοῦ, και τρόμος κατέλαβεν ὄλους τοὺς τόπους τοῦ Ἰσλαμισμού: διότι σπανίως συνέβη τοιοῦτο πρᾶγμα, δηλαδὴ ὀλίγοι στρατιῶται νὰ νικήσωσι και νὰ καθυποτάξωσι πολλὰ ἑκατομμύρια ἀνθρώπων. Ὁ νοῦς δὲν τὸ χωρεῖ, οἱ ὀρθαλμοὶ και τὰ ὄτα ἐξίστανται: ἀλλ' ἡ δοξα ἀνήκει εἰς τὸν Θεόν, διότι αὐτὸς εἶναι ὁ ἰσχυρὸς και ἀληθὴς νικητής. »

Τὸ ἐσπέρας αὐτῆς ἐκείνης τῆς ἡμέρας ὁ Κλύβερ, καθήμενος ἐντὸς τῆς σκηνῆς τοῦ βεζύρου, ἐν μέσῳ πολυτελείας ἀσιατικῆς, ἐφρεν ἐμπροσθέν του τὴν νέαν Ἀραβὰ τοῦ *Sigâr*, και διεγῆθη πῶς ἐξωλόθρευσε τοὺς ἀπίστους.

— Τί ἀνταμοιβὴν θέλεις; ἠρώτησε τὴν γυναῖκα, δείξασα πρὸς αὐτὴν χρυσόν, ἀδάμαντας και ἄλλα πολυτίμα.

Ἐκείνη δὲ γονυπετήσασα πρὸ αὐτοῦ ἠσπάσθη τὸν σταυρὸν τοῦ ξίφους του, και τὸν παρεκάλεσε νὰ τῇ χαρίσῃ τὸ νικηφόρον ἐκεῖνο ὄπλον.

— Και τί θὰ τὸ κάμῃς; ἠρώτησεν ἀπορῶν ὁ Κλύβερ.

— Ὅτι τὸ δώσω εἰς τὸν υἱόν μου ὅταν θὰ μεγαλώσῃ διὰ νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν Γαλλίαν.

Και ὁ Κλύβερ ἔδωκε τὸ ξίφος, και ἀνέλαβε τὴν ἀγωγὴν τοῦ παιδιοῦ.

Ἡ χριστιανὴ ἐκείνη Ἀραβὴ ζῆ σήμερον εἰς Κάϊρον ἠλικίαν ἔχουσα 79 ἐτῶν, και ἐπισκέπτεται συνεχῶς τὸ δένδρον τῆς Παρθένου.

Ὁ υἱὸς τῆς ἀνατραφεῖς εἰς Γαλλίαν ἐγένεεν εἰς τῶν πρώτων ἀξιωματικῶν τοῦ πασᾶ τῆς Αἰγύπτου, εἰς δὲ τὴν Σεβαστούπολιν ὠνομάσθη ἀνώτερος ἀξιωματικός, και ἐβραβεύθη μετὰ τὴν λεγεῶνα τῆς τιμῆς.

Οἱ Μουσουλμάνοι τὸν ὀνομάζουσι *Κλύβερ* τοῦ *Sigâr el Mariâm*.

Ὅτε ὁ γαλλικὸς στρατός ἀνεχώρησεν εἰς Κριμαίαν, ὀδοποκλοντούτης γυνὴ μετέβη μετὰ των τεσσάρων υἱῶν τῆς, των μὲν στρατιωτῶν, των δὲ ἀξιωματικῶν εἰς Αἴγυπτον. Ἐλθούσα εἰς Ματαριε, τῆς ὁποίας δὲν εἶχε λησμονήσει τὴν ὁδόν, διευθύνθη πρὸς τὴν ἀκμάζουσαν πάντοτε συκομωρέαν ἀπῆντησε δὲ ἐκεῖ γυναῖκα ὁμηλικῆς τῆς, και νέαν κόρην φέρουσαν ἐνδυμα ἀδελφῆς τοῦ ἐλέους. Και αἱ τρεῖς, καθήσασαι ὑπὸ τὸ ἱερόν δένδρον διεγῆθησαν

τὴν μάχην τῆς Ἡλιουπόλεως. Ὅτε δὲ ἀνέφεραν τὸ ἐπεισόδιον τοῦ *Sigâr el Mariâm*, ἐγνωρίσθησαν μετὰ ἡμῶν αἰῶνα, και ἐδάκρυσαν: ἦσαν δὲ αὐταὶ ἡ ὀψοπόλαινα τοῦ 1800 ἔτους, ἡ παρ' αὐτῆς σωθεῖσα Ἀραβὴ, και ἡ ἐγγόνη αὐτῆς, ἡτις ἐλάμβανε τὴν εὐλογίαν τῆς μάμμης τῆς πρὶν ὑπάγῃ εἰς Κριμαίαν, διὰ νὰ περιποιηθῇ τοὺς τραυματίας εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης.

ΟΙΚΟΣΙΜΟΝ ΓΙΡΑΡΔΗ

—ooo—

Τὸ παρατιθέμενον οἰκόσημον ἀνήκει τῇ ἐξ Ἐνετίας καταγομένη οἰκογενεῖα Γιράρδη (Girardi). Ἀρχηγέτης δὲ αὐτῆς ὑπῆρξε Νικόλαος τις ἱππότης, ἀγνωστοῦ τάγματος, ὅστις τὸ 1580 ἔτος ἀποκατεστάθη ἐν Νάξῳ, ἐνυμφεύθη τὴν τοῦ Μαρκεσίου Βάρου (Marchese Baffo) θυγατέρα, και ἔσχε τέσσαρας υἱούς, ἐξ ὧν κατάγονται οἱ νῦν Γιράρδοι.

Τὸν μνησθέντα Νικόλαον ἐτίμησεν ὁ τότε Δουκὴς τῆς Νάξου Ἰάκωβος Κρίσπης μετὰ τὸ τιμᾶριον ὃ πρότερον κατεῖχεν ὁ Χρύσανθος Βάρος, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τινος διπλώματος τοῦ εἰρημένου Δουκῆς, χρονολογουμένου τὴν 3 Σεπτεμβρίου 1553.

L. ΔΕΚΗΛΛΑΣ.

IONIOS ETAIPIA.

—ooo—

Ἀναγινώσκουμεν εἰς τὰς τελευταίας ἐφημερίδας τῆς Κερκύρας ὅτι, κατὰ πρότασιν τοῦ γραμματέως τοῦ ἀρμοστοῦ Κ. Αρῶμον Οὐόλφ, συνεστάθη ἐστῆρια σκοπὸν ἔχουσα τὴν προαγωγὴν των ἐπιστημῶν και τεχνῶν. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἔχομεν ὑπ' ὄψιν και τὸν

κανονισμόν αὐτῆς, ἀδυνατοῦμεν νὰ εἰπωμέν τι λεπτομερέστερον.

Τῆς ἐταιρίας ταύτης μέλη καταγράφησαν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἄνδρες ὀνομαστοὶ ἐπὶ παιδείᾳ, οἱ οὗτοι Μουστοξείδης, καὶ Βράϊλας, καὶ Ναπολέον ὁ Ζαμπέλιος. Σπουδαῖον ἄρα τὸ θεσμοθέτημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ μόνον εὐχόμεθα ὑπὲρ τῆς εὐδωσίας αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ προσδοκῶμεν καρποὺς ἀξίους λόγου. Τοῦτο μόνον ἐξέπληξεν ἡμᾶς ὅτι οἱ λαθόντες τὸν λόγον κατὰ τὴν πρώτην συνειρήσιν ὠμίλησαν ἰταλιστί, δηλαδὴ εἰς γλῶσσαν ξένον, τὴν ὁποίαν ὁ Ἕλληνικὸς τῆς Ἑπτανήσου λαὸς μετ' ἀγανακτησῶς ἀπεσκοράκισε πρὸ τινων ἐτών. Ἐφημερίς τις δὲ τῆς Κερκύρας βεβαίως ὅτι καὶ τὰ πρακτικὰ αὐτῆς ἔταιρίας θέλουσι συντάττεσθαι ἰταλιστί. Τὸ καθ' ἡμᾶς, δὲν συγκατανεύομεν νὰ πιστεύσωμεν ταῦτα· διότι πρὸ πολλοῦ ἐπίστημεν ὅτι ὅπου εὐρίσκονται οἱ ἄνδρες τῶν ὁποίων προεμνημονεύσαμεν τὰ ὀνόματα, συμπαιδεύει καὶ ἄδολος πρὸς τὴν πατρίδα ἔρωσ. Τοῦ ἔρωτος δὲ τούτου ἐκ τῶν πρώτων γνωρισμάτων εἶναι ἡ γλῶσσα, καὶ μάλιστα ὅταν αὐτὴ ὀνομάζεται ἑλληνική,

Φωνὴ ἄνεμος, ἔθεος ἀρμονία

ἀλλ' οὐτε ἔθνος, ἀπολέσκει τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ, κατάρθασέ ποτε νὰ τηρήτῃ τὸν ἴδιον χαρακτήρα. Οἱ κατὰ τὴν Ἀσίαν ὁμογενεῖς ἡμῶν ὑπάρχουσιν ἴσως ἡ μόνη ἐξαίρεσις ἐν τῷ βίῳ τῶν ἐθνῶν, καὶ τοῦτο διότι ἡ θρησκεία τῶν κρατούντων δὲν εἶναι χριστιανική.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΙ Τῷ 1854 κατασκευάσθη ὁ πρῶτος ὑποβρύχιος τηλεγράφος, δι' οὗ ἐτέθη εἰς συγκοινωνίαν ἡ Ἀγγλία μετὰ τῆς Γαλλίας· ἐσῆγκειτο δὲ οὗτος ἐκ 4 συρμάτων ἐχόντων μῆκος 32 χιλιομέτρων. Κατὰ τὰ δὲ τέλη τοῦ 1858 ὑπῆρχον ἐνεργεῖα 18 ὑποβρύχιοι τηλεγράφοι φέροντες 47 σύρματα, ἔχοντα ὅλα ὁμοῦ μῆκος 665 χιλιομέτρων. Κατὰ τὴν ἀγγλικὴν ἐφημερίδα «Practical mechanic's Journal» μόνη ἡ Εὐρώπη εἶχε κατὰ τὰ τέλη τοῦ ἔτους 1858, 58,054 χιλιομέτρων ἐνεργῶν τηλεγραφικῶν συρμάτων, δηλαδὴ ἡ Γαλλία 42,000, ἡ Ἀγγλία 15,000, τὸ Βέλγιον 750, ἡ Αὐστρία μετὰ τῆς Γερμανίας 15,000, ἡ Ἰσπανία μετὰ τῆς Πόρτογαλλίας 900, ἡ Ολλανδία 900, ἡ Ἑλβετία 2, 2 50, ἡ Ἰταλία 3,750, καὶ ἡ Ρωσία 7,500.

Εἰς δὲ τὰς Ὀμοσπονδίας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς ὑπῆρχον 49,500' ἐν τῇ Μεσημβρινῇ Ἀμερικῇ 2,250, εἰς τὰς Ἰνδίας 7,500' καὶ ἐν Αὐστραλίᾳ 1,990, ἔτι καθ' ὅλην τὴν ὑψηλίαν 119,344 χιλιομέτρα ἢ 29,836 λεύγας.

Κατὰ δὲ τὴν γαλλικὴν ἐφημερίδα τὰ Τηλεγραφικὰ χρονικά, ἐσυστήθησαν ἐν Γαλλίᾳ ἀπὸ 1 Μαΐου 1851 μέχρι 1 Ἰαννουαρίου 1858, 171 τηλεγραφικοὶ σταθμοί, ἐξ ὧν 12 ἐν μόνῃ τῇ πόλει τῶν Παρισίων. Ἐν τούτοις ἐν τῷ διαστήματι ἐπτὰ ἐτών καὶ ὀκτῶ μηνῶν εἰσπεράχθησαν ἐξ ἰδιωτικῶν τηλεγραφικῶν ἀνταποκρίσεων 13,208,456 φράγκα, ἐξ ὧν τὰ 5,617,870 φράγκα παρὰ τῶν ἐν Παρισίοις σταθμῶν. Ὁ μέσος ὅρος τῆς δαπάνης ἐκάστου τηλεγραφήματος ὑπολογίζεται εἰς 8 περίπου φράγκα.

Πρὸ τινων ἐτών διανοήθησαν νὰ συστήσῃσι τηλεγραφικὰς συγκοινωνίας διὰ μουσικῶν ἤχων διαφόρων ὀργάνων, ὡς καὶ διὰ τῆς ἀκτινοβολίας δύο ἀπέναντι τοῦ ἡλίου κατόπτρων. Ἀμφοτέρων τῶν μέσων τούτων ἐγένετο ἡ δοκιμὴ μετ' ἐπιτυχίας ἐν Γαλλίᾳ, καὶ φρονοῦμεν ὅτι ἡ διὰ τῶν κατόπτρων, ἥτις μεταδίδει ἐρ' ἰκανὸν διάστημα μιλίων τὴν ἀντανάκλασιν, ἠδύνατο ὡς εὐκλος καὶ ἀνεξάρτητος νὰ εἰσαχθῆ καὶ παρ' ἡμῶν. . . . Ἀλλὰ τίς νὰ κινήσῃ τὸν μοχλόν; . . . ! Περ' ἡμῖν ἀρμῶζει τὸ ἰταλικόν· « il mondo va da se. »

ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ. Κατὰ τὴν δημοσιευθεῖσαν ἐν ἔτει 1856 ὑπὸ Στεφενσῶνος στατιστικὴν τῶν σιδηροδρόμων τῆς Ἀγγλίας, τὸ ἠνωμένον βασιλεῖον τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ Ἰρλανδίας ἔχει 3,342 λευγῶν σιδηροδρόμους, ἥτοι τὴν αὐτὴν ἔκτασιν, ἣν ἔχουσιν οἱ πέντε κυριώτεροι τῆς Εὐρώπης ποταμοί. Πρὸς κατασκευὴν δὲ αὐτῶν ἐδαπανήθησαν 286 ἑκατομμύρια λίρῶν στερλινῶν, ποσὸν ἀνυπολόγιστον πρὸς τὸ τρίτημόριον τοῦ ἐθνικοῦ τῆς Ἀγγλίας χρέους. Κατὰ τὴν κατασκευὴν ταύτην ἐγένε κατ' ἔτος χρήσις, καθ' ὑπολογισμόν, 5000 μηχανῶν καὶ 150,000 ἄλλων ἐργαλείων· ἐπιπλοῦντος δὲ πρὸς τοῦτο κατ' ἔτος 90,400 ἄτομα. Εἰς τοὺς σιδηροδρόμους τούτους καταναλίσκονται ἐτησίως δύο ἑκατομμύρια τόνοι γαιανθράκων, ἥτοι τὸ ἡμισυ μόνον καταναλίσκεν ἐτησίως ἡ πόλις τοῦ Λονδίνου. Κατὰ τὸ ἔτος 1854 περιηγήθησαν διὰ τῶν σιδηροδρόμων τούτων, 111,000,000, περιηγητῶν, ἕκαστος τῶν ὁποίων ὠδεύσε κατὰ μέσον ὄρον 12 μίλια. Οὗτοι ἄλλοτε ἤθελον ἐπασχολῆσαι 10,000 ἀναξῶν καὶ 120,000 ἵππων. Αἱ τοῦ αὐτοῦ ἔτους 1854 εἰσπράξεις ἀνέβησαν εἰς 20,215,000, λίρας στερλίνας. Εἰς τὰς διαφόρους δὲ ὑπηρεσίας τῶν αὐτῶν σιδηροδρόμων ἐπασχολοῦνται ἀμέσως μὲν 90,000 ἄτόμων, ἐμμέσως δὲ 40,000, ἥτοι τὸ ὅλον 130,000.

ΠΕΡΙ ΓΑΙΑΝΘΡΑΚΩΝ. Κατὰ τὸν ἐν Ἀμερικῇ καθηγητὴν Κ. Ἐρρίκον Ρογέρον, ἡ βόρειος Ἀμερικὴ ἔχει γῆν ἐμπεριέχουσαν γαιανθράκας ἐκτάσεως 500,000, τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, ἐνῶ ἐν Εὐρώπῃ ἡ τοιαύτη γῆ ἔχει τὴν ἐξῆς ἀναλογίαν.

Ἐν Ἀγγλίᾳ	13,000	τετραγ. χιλιομ.
Γαλλίᾳ	2,000	»
Βελγίῳ	1,275	»
Πρωσίᾳ	2,400	»

Οὐεσφαλία	950	»
Βοεμία	4,000	»
Σαξωνία	75	»
Ἰσπανία καὶ Ἀστουρ.	500	»
Ρωσσία	250	»

ἴσως ἡ Ἀμερικὴ ἐμπεριέχει ἀνθρακώδη γῆν μυριάκις ἀνωτέραν τῆς Εὐρώπης, καὶ κατ' ἀναλογίαν ἐν τετραγωνικῶν χιλιομέτρων γαιανθρακικοῦ ἐδάφους ἐπὶ 15 τετραγῶν. χιλιομέτρων ἐπιφανείας. Ἴδου δὲ καὶ ἡ κατ' ἔτος ἐξορυττομένη ποσότης.

Ἐν Ἀγγλίᾳ	65,000,000	τόνων
Ἀμερικῇ	9,000,000	»
Βελγίῳ	5,000,000	»
Γαλλίᾳ	4,000,000	»

Ἐν τοῖς ἀνθρακωρυχείοις τῆς Μεγάλης Βρετανίας ἐργάζονται συνήθως 230,000 ἐργάται. Τὸ 1856 ἔτος συνέβησαν 801 δυστυχήματα, καθ' ἃ ἐφονεύθησαν 1027 ἄνθρωποι. Τὸ αὐτὸ ἔτος ἐξορύχθησαν 66 1/2 ἑκατομμυρίων τόνων γαιανθράκες. ἴσως ὑπάρχει ἡ ἐξῆς ἀναλογία τῶν φονευθέντων, ὡς μὲν πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐργαζομένων ἐνός ἐπὶ 224. Ὡς δὲ πρὸς τὸ ἐξορυχθέν ποσὸν τῶν γαιανθράκων ἐνός φονευθέντος ἐπὶ 64,751, τόνων. Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1857 συνέβησαν 760 δυστυχήματα καθ' ἃ ἐφονεύθησαν 1119 ἄνθρωποι. Τὸ δὲ ποσὸν τῶν ἐξορυχθέντων γαιανθράκων ἀνέβη ἕως 68 ἑκατομμύρια τόνων, ὡστε ἡ ἀναλογία τῶν φονευθέντων ὡς πρὸς τοὺς ἐξορυχθέντας γαιανθράκας ἔχει ὡς 1, πρὸς 60,766 τόνους.

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΑ. Ὁ Κ. Α. Βεριγνὺς παρουσίασεν ἐν τῇ ἀπὸ 12 Σεπτεμβρίου 1859 συνεδριάσει τῆς ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν πίνακα μετεωρολογικῶν παρατηρήσεων, ἃς ἔκαμε κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ κατὰ τὸν λήξαντα Αὐγούστου παρουσιασθέντος βορείου σέλατος. Ἐκ τῶν παρατηρήσεων τούτων ἐξάγεται ὅτι διαρκούντος τοῦ βορείου σέλατος ἠλεκτρικὴ τῆς ἀτμοσφαιρας κατάστασις ἦτο μεγαλύτερα τὰς νύκτας ἢ τὰς ἡμέρας, ἡ δὲ ποσότης τοῦ ὄζοντος (ozone) ὑπῆρξεν ἡ ἀκόλουθος·

Αὐγούστος	Αὐγὴ ἑσπέρα
Ἀπὸ τῆς 4 μέχρι 10. ν. ε.	64,0 55,0
10	16 87,0 59,0
16	22 82,0 60,0
22	28 65,0 55,0
28	276. ν. ε. 97,0 64,0
2	8 81,0 58,0

Ι. ΔΕΚΙΓΓΑΛΛΑΣ.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Παραιωθείσης τῆς ιστορίας τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, διαδέχεται αὐτὴν ἡ Θεοδώρα Φραντζῆ, ἡ ἡπτῶσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως (*). Τῆς ἱστορικῆς

(*) Ἡ δημοσίευσίς ἀρχεταὶ τὴν 1 Ἀπριλίῳ 1860, ἔτι ἀπὸ τοῦ πρώτου φυλλαδίου τοῦ δεκάτου πρώτου ἔτους.

ταύτης μυθογραφίας δημοσιευθείσης ἀγγλιστί πρὸ δύο περίπου ἐτών, συγγραφεὺς εἶναι ὁ αἰδέσιμος Κ. Μ. Neale, ὅστις ἐγράψε τόμους ὀλοκλήρους περὶ τῆς ὀρθοδόξου ἑλληνικῆς ἐκκλησίας καὶ ἰδίως τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, καταδεικνύων πρὸς τοὺς ἄλλοις τὴν ἀρχαιότητα τῶν παραδόσεων τῆς ἐκκλησίας ταύτης.

Καὶ ἐκ τούτων τῶν συγγραμμάτων ὡς καὶ ἐκ τῆς Θεοδώρας Φραντζῆ φαίνεται ὅτι ὁ σοφὸς Ἄγγλος ἐμελέτησε τὰ τῆς ἡμετέρας μέσης ἱστορίας. Ἡ Θεοδώρα περιέχει σκηνὰς εἰκονίζουσας ἥθη καὶ ἔθιμα βυζαντινὰ καὶ περιπετειὰς ἀξίας τῆς περιεργείας τοῦ Ἕλληνος ἀναγνώστου· εἶναι πραγματεία ἱστορικὴ τὴν ὁποίαν ὁ συγγραφεὺς ἐξύφανε μετὰ μύθου ἵνα καταστήσῃ μᾶλλον ἐπαγωγόν. Ὁ τρόπος αὐτός, γενόμενος πρὸ τινων ἐτών δεκτὸς ἐν τῇ δυτικῇ Εὐρώπῃ ἐκαρποφόρησε, διότι καὶ ἠκούσαμεν καὶ ἀνέγνωμεν πολλοὺς ὁμολογοῦντας ὅτι πλείστα τῶν κατὰ τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Γαλλίαν ἔμαθον ἐκ τῶν τοιούτων συγγραμμάτων τοῦ Δισράελ, καὶ Δουμά, καὶ ἄλλων.

Ἐπὶ τοιούτῳ σκοπῷ ἐδημοσιεύσαμεν καὶ ἡμεῖς τὸν *Αὐθέρτην τοῦ Μαρτίου* τοῦ Κ. Α. Ρ. Ραγκαβῆ, τὸν *Ριέντῆν* τοῦ Βούλουερ, τὸν *Κυρηγόν* καὶ τὸν *Κώσταλ* τοῦ Βελμάρ, τὰ *Χρονικά Καρόλου τοῦ Θ'* τοῦ Μεριμέ, καὶ ἄλλα.

Ὁμολογοῦμεν ὅτι ἡ ἱστορία τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ἐπὶ τὸ διεξοδικώτερον παραταθείσα, πολλοὺς τῶν ἀναγνώστων ἐπτενοχώρησεν· ἀλλὰ θέλουσιν, ἐλπίζομεν, ἀξιώσει ἡμᾶς συγγνώμης ἐὰν ἐνθυμηθῶσιν ὅτι τὸ κλασικὸν τοῦτο ἔργον, εἰς μετάφρασιν καὶ τύπωσιν τοῦ ὁποίου ἐδαπανήθησαν πλέον τῶν ἐπτὰ χιλιάδων δραχμῶν, ἦτο εἰμὴ ἀδύνατον, τούλάχιστον δυσκολώτατον νὰ πλουτίσῃ τὴν ἡμετέραν φιλολογίαν ἀνευ τοῦ περιοδικοῦ τούτου τρόπου.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

—οοο—
Δὲν ἀνταλλάσσω τὸν κιστὸν
Καὶ τὴν ἀπλὴν μου λύραν
Μὲ τὸν ἀμέτρητον χρυσὸν
Καὶ μεγαλείων μοῖραν.
Διότι πλοῦτον ἔχω τὴν ἀνθρᾶν φιλύραν
Καὶ μόνον μεγαλεῖον τὴν ταπεινὴν μου θύραν.

—οοο—
Δὲν ἀνταλλάσσω μὲ ψυχρὸν
Τῶν μεγιστάνων δεῖπνον
Τὸν ἄρτον μου τὸν πενιχρὸν
Καὶ τὸν γλυκὸν μου ὕπνον,
Ἵπὸ τὴν βροσερὰν σκιάν πλατάνων πυκνοφύλλων
Καὶ τὴν ὄραϊν μουσικὴν τῶν νυκτιδάων γρόλλων.

—οοο—
Στοὰς δὲν θέλω κρυερὰς
Μὲ στόλους μαρμαρίνους,
Ἄλλὰ κοιλάδας σκιερὰς
Μὲ καταλεύκους κρίνους
Καὶ μὲ πηγὰς βαθείας,
Ὅπου λαλεῖ ἡ ἀψὸν μεστὴ ἡδυπετείας.

Ἄντι στέφανων δὲ χρυσαῶν
 Ἐπολῶν χρυσοῦράτων
 Μασαιοτήτων περισσῶν.
 Στιλδόντων ἀδαμάντων,
 Ἐγὼ καὶ δάφνην στέφωμαι καὶ τὴν γλωρὰν μωροίνην
 Μ' ἀθῶαν εὐφροσύνην.

—o—

Καὶ τὸν λευκὸν ἀπλούστατον ἐνδύομαι χιτῶνα
 Εἰς τὸν περὶ τὸν ἀνθῶνα.
 Μισῶν πολυτελείας
 Θηρεύων δὲ δάιμονε τῆς Μούσης τὰς φίλιας,
 Καὶ τὰς ἀμέμπτους καλλονὰς τῆς θείας ἀφελείας.
 Ἀπριλίου 22, 1889.

ΧΡ. ΣΑΜΑΡΣΙΑΝΟΣ (ὄλιος)

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.

—ooooo—

Ὁ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καθηγητὴς καὶ ἡμέτερος συνεργάτης Κ. Κ. Παπαρρηγόπουλος ἐπιχειρεῖ ἔργον ὄντως κοινωφελές, τὸ ὅποιον κοινωφελέστερον θέλει βεβαίως ἀποδείξει διὰ τῆς γλαφυρότητος καὶ τῆς σαφηνείας τοῦ λόγου αὐτοῦ, τὴν ἐπὶ τὸ δημοτικώτερον λέγουμεν διδασκαλίαν τῆς πατρίου ἱστορίας. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν θέλει παραδώσει ἕξ μαθήματα, ὡς διαλαμβάνει ἡ ἐπομένη ἀγγελία* μετὰ ταῦτα δέ, ἐάν, ὡς δὲν ἀμφιβάλλομεν, ἐπιδοκιμασθῇ ὑπὸ τοῦ κοινῶ τὸ πρῶτον τοῦτο δοκίμιον, θέλει ἐπιχειρήσει τὴν παράδοσιν τῆς ὅλης ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Ἡ διάδοσις τῆς ἐπιστήμης εἰς τοὺς πολλοὺς, δὲν ἐπιτυγχάνεται τόσον διὰ τῆς ὑψηλῆς πανεπιστημιακῆς διδασκαλίας ὅσον διὰ παραδόσεων τινων ἀφελεστερων, καὶ εἰς πάντας κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον προσιτῶν· μάλιστα δὲ ἀναγκαῖαι εἶναι τοιαῦται, ὡς εἶπεν δημῶδεις, παραδόσεις τῆς ἐθνικῆς ἱστορίας, ἧτις ἐνισχύει τὴν πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπην, διδάσκει τὰ ἀληθῆ αὐτῆς συμφέροντα καὶ ἐν γένει συντελεῖ, ὡς οὐδὲν ἄλλο, εἰς τὴν μόρφωσιν καλῶν καὶ ἀγαθῶν πολιτῶν.

Ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν δυνάμεθα νὰ ἀναγγείλωμεν ἕτι σειρὰν πλήρη τῆς ἱστορίας τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους πρὸς τὸν εἰρημένον σκοπὸν παραδιδομένην· ἀλλὰ, ἐν εἴδει προδρόμου τῆς τοιαύτης διδασκαλίας, προτιθέμεθα νὰ ἐπιχειρήσωμεν, κατ' ὅλας τὰς Κυριακὰς τῶν προσεγγιζουσῶν ἁγίων νηστειῶν, ἀκροάσεις τινὰς, ὡν ἰδοὺ καὶ ὑποθέσεις:

- » ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΩΤΗ, ἧτις εἶναι ἡ τῆς ὀρθοδοξίας Κυριακῆ. Ἱστορία τῶν γεγονότων τὰ ὅποια ἐπέφερον τὴν ἄρσιν τῆς ἐορτῆς τῆς Ὀρθοδοξίας.
- » ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ. Ἱστορία τῆς πρώτης σταυροφορίας μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Ἱερουσαλήμ.
- » ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΡΙΤΗ. Ἱστορία τῆς πρώτης σταυροφορίας, ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Ἱερουσαλήμ μέχρι τέλους.
- » ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΕΤΑΡΤΗ. Βίος Μιχαὴλ Ἀχομιράτου τοῦ Χωριάτου, ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, ἦτοι ἡ ὑπὸ τῶν Φράγκων ἀλώσις τῆς πόλεως ταύτης.
- » ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΕΜΠΤΗ, ἧτις εἶναι καὶ ἡ Κυριακὴ τῆς ἐβδομάδος τοῦ Ἀκαθίστου Ἰβμου. Ἱστορία τῶν γεγονότων τὰ ὅποια ἐπέφερον τὴν καθιέρωσιν τῆς τοῦ Ἀκαθίστου Ἰβμου ἀκολουθίας.
- » ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΚΤΗ. Βίος Γεωργίου Καραϊσκάκη, ἦτοι ἡ ὑπὸ τῶν Τούρκων τελευταία ἀλώσις τῶν Ἀθηνῶν.

» Ἐάν τὸ Κοινὸν ἐπιδοκιμάσῃ τὸ πρῶτον τοῦτο δοκίμιον (*) θέλομεν ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς Ὀκτωβρίου ἐπιχειρήσει σειρὰν πλήρη τῆς ἱστορίας τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, εἰς 40 ἢ 50 τὸ πολὺ ἀκροάσεις παραδιδομένην. »

(*) Διὰ τὰς ἕξ ἀνωτέρω παραδόσεις δίδεται εἰσιτήριον τιμώμενον δρ. 10.